UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
JAN 5 1921

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on filed at the Post Office of Worcester, Mass.
By order of the President. A. S. Burleson, Postmaster General.

No. 51 Vol. VII. Tel. Park 6407 WORCESTER, MASS., 23d. Gruodžio (Dec.), 1920 m. 5 cents per copy 8 Metai

Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester, Masschusetts, under the Act of March 3, 1879.

Nauji lenkų kariuomenės buriai ir karo medžiaga nuolat gabenama Vilniun.

DIDELIS ŽEMĖS DREBĖJIMAS ARGENTINOJE. REIKALAUJA SUTEIKTI ANT KALĖDŲ AMNESTIJĄ. TAUTŲ SĄJUNGA NEPRIĖMĖ LIETUVOS. MARTENS BUSIĄ DEPORTUOTAS. UŽSIBAIGĖ TAUTŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS. TAIKA VISUOSE RUSIJOS FRONTUOSE. AMERIKOS PREKYBA SU RUSIJA. PRIĖMĖ AIRIŲ SAVIVALDOS BILIŲ.

LENKAI PLĖŠIA LIETUVOS GYVENTOJUS.

Želigowskis nepasiduoda Tautų Sąjungos sprendimui ir nenor iš Vilniaus išsikraustyti. Vieton želigowskio lenkai surado kitą banditą Bocicki. Nauji lenkų kariuomenės buriai ir karo medžiaga nuolat gabenama Vilniun. Atvyko ir Balachavičiaus likučiai. Po priedanga naujos kariuomenės lenkai nori sušaukti Vilniuje Seimą, kursai buk turėsiąs nutarti Vilniaus likimą. Grąsina naujais antpuoliais, plėšia gyventojus neutralėj zonoj.

Gruodžio 15 dieną iš Kauno nuo B. Balučio Lietuvos Atstovybė yra gavusi tokį kablegramą:

"Lenkų buriai kasdien atsilanko į neutralę zoną ir plėšia gyventojus. Buvo jau daug susirėmimų su musų žvalgyba. Jų buvo tiek daug, kad nebeprisieina jų įsakmai nurodinėti. Tuos antpuolius daro kaip želigowskio, taip ir reguliari Lenkų kariuomenė. Patikrintomis žiniomis iš Vilniaus želigowski priešinosi Tautų Sąjungai ir jos Kontrolės Komisijai; gana įžymi naujų karo pajiegų koncentracija matoma Vilniaus rajone. Karo medžiaga be perstojimo gabenama pro Lydą. Balachavičiaus likučiai pastiprina želigowskio pajiegą. Iš visų gautų ir paantrintų pranešimų matyti, jog želigowskis ruošiasi su nauju antpuoliu tarp gruodžio 15 ir 20 dienų. Želigowskio štabo viršininkas Bocicki nori pakartoti sukilimo komediją (triksą). Tuo tarpu daromas aktyvis priruošiamas darbas, kad inscenavus (surengus) Vilniuje Seimą, kursai buk turėsiąs apspręsti Vilniaus teritorijos likimą. Pasidaugino persekiojimai ir Lietuvių areštai, kad palengvinus tik ką minėto plano pravedimą. Tas viskas sukėlė daug neramumo visoj Lietuvoje. Jau praėjo dvi sąvaiti, kaip tapo mušiai sustabdyti, bet nėra jokių ženklų, kad želigowskis kraustytusi. Priešingai visi įsitikinę, kad mušių sustabdymas yra želigowskio panaudotas padidinimui savo kariuomenės ir nudavimui, jog Vilniuje bus surengtas Seimas.

Šiandien prasidėjo Kaune teismas Tamošuno (?).

(Pasirašo) **Balutis.**"

Iš to matyti, jog Vilniuje tarp lenkų jau pasidarė desperacija. Jiems negana želigowskio, prisieina pasirinkti naujas banditas Bocicki, kursai turės sukilti ir prieš lenkus ir prieš patį želigowskį. Pasitikėkime, jog Lietuvos kariuomenė, Lietuvos Šauliai, Geležinis Vilkas ir kiti savanorių buriai mokės ne tik atsispirti, bet ir galutinai sutriuškinti šių ištvirkėlių gaujas, kurie yra susukę lizdą Vilniuje.

Broliai Amerikiečiai, laikykimės tiktai vienybėje nors viename darbe prie Lietuvos apgynimo. Aukokime dvigubai Lietuvos gynimo reikalams, kaip jau esame aukavę, ir siųskime aukas Lietuvos Valstybei.

Biuras.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS ARGENTINOJE.

Daug namų sugriauta ir žuvo daug žmonių.

Buenos Ayres. — Įvykęs pereitą pėtnyčią žemės drebėjimas, kuris sugriovė keletą miestų Andes kalnų pakalnėj, buvo tai didžiausias iš visų buvusių žemės drebėjimų nuo 1869 metų, kuomet tapo sugriautas miestas Mendoza. Gautos iš tų apylinkių žinios sako, jog šis žemės drebėjimas sunaikino daug turto ir nužudė didelį skaičių žmonių. Iki šiol iš-po namų griuvėsių išimta 150 žmonių.

Mieste Tresportenas žuvo virš 100 žmonių, o Costa de Araujo virš 30. Tačiaus yra manoma, kad kiekvienam mieste po namų griuvėsiais guli daugiau negyvų žmonių, negu kad iki šiol patirta. Miestuose Tresportenas, La Valle ir La Central neliko nei vieno sveiko namo. Tie, kurie dar teberiogso, yra labai sugadinti ir pavojingi gyvenimui. Kiek žmonių tapo sužeista, apie tai dar nepranešta.

Subatoj atsikartojo žemės drebėjimas visoj aukščiau paminėtoj apylinkėj, nebebuvo taip smarkus, kaip vakar. Ši žemės drebėjimą jautė taipgi San Martin ir Rividavia miestelių gyventojai, tarp kurių pakilo panika. Taipgi buvo sudrebintas ir miestas Mendoza, bet didelių nuostolių nepadaryta.

VOKIETIS NUŽUDĖ ANGLĄ.

Berlynas. — Vokiečių laikraštis "Vorwaerts" praneša, jog Kattowitz'e, Prusų Silezijoj, buvęs vokiečių orlaivijos karininkas nužudė vieną anglų karininką. Ta tragedija įvykusį po kilusių vienam viešbutyj tarp tų karininkų ginčų.

REIKALAUJA AMNESTIJOS.

Oberlin, Ohio. — Dr. Henry Churchill King, Oberlino kolegijos prezidentas, pradėjo varyti agitaciją tikslu pasiųsti Prezidentui Wilsonui peticijas, reikalaujant suteikti ant Kalėdų amnestiją visiems federaliams politiniams nusikaltėliams, kurie laikomi kalėjime už nusikaltimą prieš taip vadinamą šnipavimo įstatymą. Taipgi raginama panaikinti įstatymą, kuris varžo laisvę kalbos, spaudos ir susirinkimų.

Tos kolegijos studentų vyrų ir moterų organizacijų vyriausybės jau pradėjo darbuoties ir platinti paminėtas peticijas.

KIEK VOKIETIJA SKOLINGA SUVIENYTOMS VALSTIJOMS.

Washingtonas. — Suvienytų Valstijų karo departamento pranešimu, Vokietijos valdžia yra skoilnga Suv. Valstijoms už laikymą Amerikos okupacijos armisijos Vokietijoj nuo gruodžio mėnesio 1918 m. iki paskutinių dienų viso $222,340,425.57. Iš tos sumos Vokietijos valdžia iki šiol yra užmokėjusi tiktai pirmąją mokesnio dalį — $34,724,658.78.

Karo sekretorius Baker pareiškė, jog Amerikos okupacijos armija Vokietijoj yra mažinama.

PRISNIGO DVI PĖDOS SNIEGO.

Watertown, N. Y. — Nedėlios naktį čia prisnigo apie dvi pėdos sniego. Rytui išaušus vėjas dar tebenešiojo sniegą ir užpustė kelius. Susisiekimo gelžkelių tačiaus dar nesustabdė.

ĮSAKYTA IŠŠAUKTI VOKIETIJOJ REVOLIUCIJĄ.

Berlynas. — Victor Kopp, Sovietų Rosijos atstovas Berlyne, kuris iki pastarųjų dienų čia darbavosi, veikė sulig karo ministerio Trockio įsakymų. Kopp'ui buvo įsakyta daryti visa, kad iššaukti Vokietijoj revoliuciją ir nuversti dabartinę valdžią. Tą viską iškėlė aikštėn pan-vokiečių organas "Deutsche Zeitung."

Tas pats laikraštis sako, jog užsienio reikalų ministeris Simonsas turi ant rankų fotografišką Trockio laiško kopiją, kuriame išrodyta, kaip ir kas reikia daryti, kad atsiekus tikslo. "Deutsche Zeitung" reikalauja, kad sovietų atstovas tuojaus butų suareštuotas ir išvarytas iš Vokietijos.

TAUTŲ SĄJUNGA NEPRIĖMĖ LIETUVOS.

Geneva. — Tautų Sąjungos seimas nutarė 16 d. gruodžio posėdyj priimti Bulgariją, Suomiją, Luxemburgą ir Costa Rica. 17 d. gruodžio gi tapo priimta ir Albanija, kuriai vakar buvo atsakyta vieta. Todel dabar tautų sąjungoje yra 47 valstybės.

Popietiniam posėdyj buvo svarstyta priėmimas Estonijos, Lietuvos, Latvijos ir Gruzijos, kurių priėmimo aplikacijos buvo komisijos atmestos. Už tas valstybes užsistojo Columbijos delegatas Restrepo, Italijos delegatas Schanzer ir Persijos princas Arfa-Ed-Dowleh.

Kalbėdamas tuo klausimu Francijos delegatas Viviani šitaip pasakė:

"Aš deduos prie tų, kurie reiškia užuojautos arba vilties Pabaltijos valstybėms, bet čia painiojasi svarbus klausimas. Tautų sąjungos konstitucijoj yra punktas, kurs daug trukšmo padarė pasaulyj—punktas 10, kurs reikalauja, kad sąjungos nariai eitų talkon užpultam nariui. Dabar, kas eis talkon toms Pabaltijos valstybėms? Tegul tie, kurie balsuoja už jų priėmimą, pirma užsitikrina, kad jų valdžios eis jų apgynimui."

Anglijos delegatas, lordas Robertas Cecil, Vivianiui atsakė sekamai:

"Pietinė Afrika nesiųs savo kareivių ginti Austrijos, Bulgarijos arba Finlandijos (Suomijos). Jei mes jas priėmėm į sąjungą, tai aš manau, kad 10-tas punktas turi buti išaiškintas su surišta su juo rizika. Ištikrųjų yra kliučių priimti mažąsias tautas, bet to nereikia perdėti."

Kanados delegatas Rowell pranešė komitetui, kad Kanada, kaipo Pacifiko vandenyno valstybė, turi specialių interesų Rusijos klausime. Jis pareiškė, kad klausimas nebuvo iškeltas visame pilnume pasiulymu užmegsti ryšius tarp tautų sąjungos ir valstybių, kurios atsiskyrė nuo buvusios Rusijos imperijos. Jis tvirtino kad nors Pabaltijos šalis turinčios pilną Kanados užuojautą, tačiaus padėtis Rusijoj gali persimainyt ir są-ga gali susidurti su nauja valdžia, reikalaujančia priėjimo prie jurų, kas užtrauktų ant sąjungos didelę atsakomybę.

NUVEIKĖ ČECHO-SLOVAKIJOS KOMUNISTUS.

Paryžius. — Francijos užsienių reikalų ministerija gavo žinių, kurios sako, kad bandymai, kokius padarė Čecho-Slovakijos komunistai nuversti valdžią ir patiems pasigriebti šalyje galę, visiškai nepavyko.

Čecho-Slovakijos valdžia išėjo iš dviejų savaičių sumišimų pilna pergalėtoja.

Komunistų vadai liko įkalinti ir komunistų laikraščiai uždraus ti.

Iš Pragos pranešama, jog ten visa vėl eina normale vaga ir darbininkai pradeda grįžti į savo vietas, kurias buvo apleidę.

MARTENS BUSIĄ DEPORTUOTAS.

Washingtonas. — Npripažintas Sovietų Rusijos "ambasadorius" Suvienytose Valstijose Ludwig Martens, bus deportuotas iš šios šalies, kaip pareiškė darbo departamento sekretorius Wilsonas.

Aplaikęs nuo darbo sekretoriaus oficialį pareiškimą apie jo deportavimą, L. Martensas sako, kad jis pasiuntė kablegramą į Maskvos vyriausybę, klausdamas, ką jis turįs pradėti veikti: ar sutikti su darbo sekretoriaus nuosprendžiu, ar apeliuoti į aukščiausįjį šalies teismą, kad šis deportavimo nuosprendis butų pernagrinėtas.

KARO MINISTERIS REZIGNAVO.

Paryžius. — Pastaromis dienomis rezignavo Francijos karo ministeris, Andre Lafevre. Jis atsakė nuo savo pareigų ėjimo delto, kad visas ministerių kabinetas buvo priešingas jo planams, sulig kurių jis reikalavo, kad Francijos kareiviai tarnautų kariuomenėje ilgiau, negu po 18 mėnesių. Lafevre reikalavo dviejų metų.

KIEK SUV. VALST. TURI GYVENTOJŲ.

Washingtonas. — Šių 1920 metų cenzas parodo, jog Suvienytose Valstijose yra 117,857,509 gyventojai. Bet iš šio skaičiaus 12,184,738 gyventojai priklauso Suv. Valstijų kolonijoms, kurios yra prie šios šalies prijungtos.

UŽSIBAIGĖ TAUTŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMAS.

Geneva. — Pereitos subatos vakare tapo užbaigtas pirmas tautų sąjungos suvažiavimas. Atsisveikinimo kalbas pasakė sąjungos suvažiavimo prezidentas Paul Hymans ir Šveicarijos prezidentas Dr. Guiseppe Motta, kurie pasakojo pirmojo suvažiavimo atstovams, jog sąjunga pasirodė gyvu organizmu, kuris sekmingai darbuojasi. Atstovai reikšdami savo nuomones išrodė, kad tautų sąjunga savo suvažiavime yra padariusi tiek, kiek tik nuo jos galima laukti, jei ne daugiau.

Taip, žinoma, išsireiškė tie atstovai, kurie yra patenkinti dabartine tautų sąjungos politika. Kiti gi yra nepatenkinti ir nesidžiaugia taip, kaip pirmieji, "nuveiktais" tautų sąjungos darbais.

TAIKA VISUOSE FRONTUOSE.

Londonas. — Pasibaigus kovoms visuose karo frontuose, Rusijos sovietų valdžia paskelbė, jog sustabdo leidimą savo dieninių karo biuletinų, kuriuose buvo pranešama apie karo padėtį.

DASZINSKIS REZIGNAVO.

Varšava. — Ignac Daszinski, ministeris be portfelio ir Galicijos socialistų lyderis, įsakius jo partijai rezignavo iš lenkų ministerijos. Sakoma, jog lenkų socialistai nori turėti liuosas rankas ir todel jiems nesą reikalo toliau dalyvauti valdžioj.

22 TAUTOS PASIRAŠĖ.

Geneva, 20 d. gruodžio. — Šiandien čia pasirašė po protokolu 22 tautos, užgirdamos tautų sąjungos planą įsteigti tarptautinį teisingumo teismą, kuris turės išspręsti visus tarptautinius ginčus. Keturios valstybės —Portugalija, Šveicarija, Danija ir Salvador, stovėjo už priverstiną arbitraciją (santaikos teismą).

AMERIKOS PREKYBA SU RUSIJA.

Washingtonas. — 20 d. gruodžio tapo panaikintos drausmės, kurios varžė išvežimą iš Suvienytų Valstijų į Rusiją pinigų, aukso ir sidabro šmotuose ir popierinių pinigų cirkuliaciją. Reiškia, nuo dabar prasidės tarp Suvienytų Valstijų ir Rusijos nevaržoma prekyba, bet pirkliai, kurie ves prekybos tranzakcijas, darys tai savo rizika — be valdžios sankcijos.

PRIĖMĖ "HOME RULE" BILIŲ.

Londonas, 21 d. gruodžio. — Žemesnysis parliamento butas šiandien priėmė airių "home rule" (savivaldos) bilių, kurį aukštasis butas šiek tiek pakeitė. Dabar tas bilius bus įteiktas Anglijos karaliui, kuriam pasirašius jis taps įstatymu.

Linkime laimingų ir linksmų Kalėdų švenčių visiems "Amerikos Lietuvio" skaitytojams, rėmėjams ir bendradarbiams!
ADMIN ISTRACIJA ir REDAKCIJA.

Savaitinis Laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS"
Eina Ketvirtadieniais
Leidžia
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street. Worcester, Mass.
Prenumeratos Kaina:
Suvienytose Valstijose Metams - $2.50 —— Pusei Metų - $1.25
Kitose Viešpatystėse Metams - $3.00 —— Pusei Metų - $1.50
Apgarsinimų kainos ant užklausimo. Antrašas:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 Millbury Street. Worcester, Mass
5 Centai už Numerį.

The Lithuanian Weekly
"LITHUANIAN AMERICAN"
Every Thursday
Published by
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street. Worcester, Mass.
Yearly Subscription.
In United States - $2.50 —— 6 Months - $1.25
To Foreign Countries - $3.00 —— 6 Months - $1.50
Advertising rates on application All communications should be addressed:
"LITHUANIAN AMERICAN"
15 Millbury Street Worcester, Mass.
5 Cents per Copy.

Žinios iš Lietuvos

KAUNAS.

Artilerija šaudys priešo eroplanus. Kauno gatvėse lipytas Komendanto įsakymas, kuriuo įspėjami gyventojai, slėptis namuose musų artilerijai pradėjus į priešo eroplanus šaudyti.

Atimami nuo gyventojų kariniai rubai. Paskelbta gyventojams sunešti visus karinės medžiagos rubus už tikrą atlyginimą. Paskui gatvėse milicija ir patruliai seks ir, pamatę ką iš gyventojų kariniuose rubuose laikys, rubai bus atimti ir bauda uždėta.

VILNIUS.

Vilniaus miesto valdyba užėjo sandėliams didžiausius mokesnius, kuriuos sumokėti reikalauja per 24 valandas. Visų plėšiami ir niekur nerasdami teisybės Vilniaus apylinkių sodiečiai ypač laukia lietuvių, labai gerai atsiliepdami apie musų kariuomenę, kuri esanti daug geriau sudrausta, negu lenkų. Vilniuje praeitoje savaitėje bas pablogo. Mieste ėjo kalbos apie evakuotę. Vis laukia pagelbos iš Varšavos tikina žmones, kad lenkų kariuomenė tyčia leidžianti lietuvius arti prie Vilniaus. kad vėliau umai ją apsiaus. Lenkai tikina, kad Viltus Pilsudskio esąs laiduos ir kad busią duota pagalbos kiek tik reikia. Paliepimas šaukti Želigovskio sušauktą seimą, kaip kalbama Vilniuje, atėjęs iš Varšavos. Plebiscito lenkai nenori, nes tuomet reiktų Želigovskį išvenkti. Vienas lenkų pulkas ėjo per Vilnių namo, tai ra į Varšuvą dainuodamas dainą prieš dvarininkus. Iš venčionių lapkr. 5 d. atėjo kuopos naujų "maištininkų."

ŽUDYMAI VILNIUJE.

Kaip praneša anglų laikraščiai, Želigovskio kariuomenė pdariusi Vilniuje žudymus. Yra 50 nužudytų ir 00 sužeistų. Vilniaus miesto ir priemiesčių gyventojai apiplėšti. Želigovskis verčia imti jo išleistus popierinius pinigus.

IŠ KLAIPĖDOS.

Klaipėdoje agituoja už lenkus Želigovskio ten priųstas žinomas Aukštuolaitis, bet neturi pasisekimo nei lietuvių, nei vokiečių tarpe.

Lenkai bijo. Lenkai įbaidyti vokiečiais buk tai kovojančiais musų kariuomenėje, dar gi budami didesniame skaičiuje bėga nuo musiškių.

(Iš "Karys.")

Lenkų aeroplanas. Lapkr. 13 d. į Kauną vėl buvo atskridęs lenkų aeroplanas, bet, sutiktas musų aeroplanų ir apšaudytas kulkosvaidžiais, nuskrido į Kaišedorius; kadangi ir ten jį sutiko kulkosvaidžių ugnimi, tai pasukė į Aukštadvarį ir sugrįžo į Vilnių.

Kauno gyventojai prieš plebiscitą. Lapkričio 1 d. Miesto teatre buvo didelis mitingas, kuriame dalyvavo **lietuviai, žydai, baltrusiai.** Mitingas priėmė protesto rezoliuciją prieš Tautų Sąjungos nusprendimą daryti Lietuvos žemėj kokį tai plebiscitą.

INTURKĖ,
(Utenos apskr.)

Teko man kartą atsilankyti čia į atlaidus. Įėjęs bažnyčion išgirdau lenkišką pamokslą. Išėjęs iš bažnyčios pastebėjau, jog žmonės kalbėdami lenkiškai trečią dalį žodžių taria lietuviškų. Netoli bažnyčios stovėjo trys budos su škaplieriais, ražančiais ir kt. Priėjęs paklausiau, ar neturi jie Lietuvos ženklelių, bet išgirdau atsakymą: "nerozumiem po lietuviški." Tik vienas atsakė grynai lietuviškai, kad ne turįs. Pasitraukęs toliau, tuos pačius "škaplerninkus" išgirdau lietuviškai kalbant. Baigiant žmonėms skirstytis, atsirado nemaža girtų. Važiuojant namo vežėjas man juokėsi, kad matęs kaip paežerėje iš po kruvos šakų išsitraukę dvi kaši butelių su "samogonka" ir nusinešę pakrumėn gėrė trys "kompanijos" vyrų ir moterų.

Kiek teko man su vežėju kalbėti, tai patyriau, kad apie Inturkę didis tamsumas viešpatauja. Oragnizacijų jokių nėra (jei tik "samogonkos" varymui), o mokykla, kuri pirmiau buvusi, dabar irgi neveikia, nes inturkiškiai sako: "Kam mums reikalinga lietuviška mokykla, kad mes dar lenkiškai gerai kalbėti neišmokome."

Sakalas.
(Iš "Liet. Ukininko.")

Pasvikinkime naujai gimusį vaikelį Jēzų!

Buk pasveikintas kudikėli Jēzau, su didžiausiom iškilmēm, kokios priguli Sunui Karaliaus ant karalių, kokios pritinka tverējui žemēs, jurių, kalnų, miškų ir nesuskaitomų daugybių gyvunų nuo akia nesumatomo mikrobo iki milžiniškų žvērių, kurių tik kaulai randami giliojė žemēje ir milionų gyvunų plačiose jurēse esančių. Tvērējui vējų baisiausių, šturmų, ciklonų, vulkanų, gazų ir žemēs drebējimų, aukso, deimantų, ligų, pavietrių ir visto, kas yra ant šios žemēs.

Su iškilmēm tom, kurios priguli tvērējui saulēs, mēnulio, marso, saturno, jupiterio, neptuno, merkurio, venaus ir visos saulēs šeimynos; tvērējējui milionų milionų žvaigždžių ir neapsakytų ir neišmieruotų erdvių, po kurias plaukioja visi tie tvariniai su baisiomis kometomis keliaujančiomis po erdves, kaip laikrodis, visa eina po priežiura tavo mekaniško tvērimo ir prisakymo. Mes kaipo mažutēlē dalelē iš tavo neapsakomų galybių, pasveikinam tave ir priimam kaipo didžiausią svetį.

MUSŲ MALDA.

Viešpatie tvērējau, karaliau ant karalių, kurio klauso visata gamtos, mes tavo tvariniai kreipiamēs prie tavęs, musų sutvertojaus, ir su nužeminta širdžia musų meldžiame nepalikti mus vienus ant toliau be tvarkos ant šio žemēs kamuolio. Tu davei mums nervus, jausmus skausmo, bado ir paniekos. Mes jaučiamēs labai pavargę nuo kentējimų, skausmų, alkio ir paniekos šitame gyvenimo momente, kada pasaulis suiręs nuo krašto iki kraštui, kada eina kova už gyvastį ir gręsia pavojus pražuties, buki su mumis ir nepaliki mus betvarkēje.

Mes priversti esame daryti kanuoles ir visokius žudymo įrankius, vietoje duonos ir pastogēs musų, mes liejam prakaitą, kad viena tauta kitą nepražudytų badu ir nepalikutme paniekinti ir pavergti.

Viešpatie, pažvelgki į padējimą musų Tēvynēs Lietuvos, kurią davei mums, kaipo musų vietelę ant šio didelio žemēs kamuolio. Mes priēmēm su didžiausia padēka, deginom aukas ir dēkavojom tau, kaip mokēdami. Bet štai, atējo musų artymas lenkas, atsinešdamas tavo kryžių, kurį mes kuoširdingiausia priēmēm, manydami apturēti amžiną atsilsį musų gyvenime. Bet štai jų viltvilystē greitai pasirodē: jie su kryžium prisivežē neapsakomą daugybę padarų savo, bažnyčios politiką, su kuria surišo musų protą ir muskulus ir kada likom surišti amžinai, jie parsivežē užgrobimus, baudžiavą ir lupimą visokių dešimtinių iki ant galų galo neužmušē musų dvasią amžinai.

Dabar, pabudus mums jieškoti savo tēviškēs, jie sako, kad Vilnius, musų sostinē, priguli jiems; kad užgrobtos žemēs musų tēvynēs priguli jiems. Musų tēvučiai pastatē Vilnių, Lietuvos sostinę, musų seneliai liejo kraują gindami tą žemelę, kurią tu, Viešpatie, davei. Dabar jie melagingai nori ją sau pasisavinti, kad galētų mums pavergti ir ant toliaus alinti musų šalį, vilkdami jos turtą į svetimas šalis ir ten pralošdami, — nori palikti mus pavergtus ir paniekintus.

Todel meldžiam tavęs, Viešpatie, pasilik su mumis ir padaryk tvarką,. Duok mums Lietuvą su Vilnium, sostine musų. Duok mums norą vartoti savo smegenis idant pastotume gerais piliečiais, duok mums norą mokintis pažinti tavo garbingus dalykus gamtoje ir pasiekti progresą, kuriuom kitos šalįs yra toli nukeliavę ir kurio reikalauja užduotis šios gadynēs, kad del šmotelio duonos nereiktų meluoti, vogti ir užmušti.

Todel, Viešpatie, buki su mumis ir nepaliki mus ant toliaus betvarkēje.

Amen. N. S.

—Ar tu priguli prie šventos Agotos Bendrovēs?
—Ne. Kas tai per įstaiga?
—Sako, darys duoną, kad namus apginti nuo ugnies.

—Brangi mano žmonele, laikas yra gana sunkus dabar. bet aš visgi mislinu mirti turtingu žmogum.
—Aš labai norēčiau, kad tas atsitiktų kuo greičiausia.

IŠ LIETUVOS D-RUI J. ŠLIUPUI RAŠOMA IŠ KAUNO.

Tarp kitko:

Iš kablegramos jau žinote apie laivų nupirkimą. Tad jau laivynas yra, bent jo pradžia. Nupirkome, kur daug pigiau gavome. Šešius laivus pirkome už 10,250,000 auksinų. Jeigu panorētumēm vēliau du kitiems užleisti, tai butų tiek sterlingų. kad 4 kitus apmokētume iš karto. Bet mes ne tam pirkome. kad kitiems užleisti. Patys vežiosime prekes ir sekančiame sezone uždirbsime tiek pinigų. kiek mums tie laivai kainuoja. Jų važma nuo 30 vagonų iki 60 vagonų prekių. Du turime mažesnius, o keturis didesnius. Važmos jau turime užtikrintos keliems mēnesiems. Toliau dauginus rasis. žinoma reikia prie to dar 3 ar 4 garlaivukų ir 6—8 baidokų ant Nemuno statytų, kurie privežtų prekių iš Kauno ir iš Klaipēdos Kaunan. Todel žemēs Banko (Kun. žiliaus ir Kun. Petkaus) paskola mums brangintina, ypačiai jeigu ją pratęgins iki 1 d. liepos, 1921 metų. Jeigu nebutume gavę, dar kasžin ar butume nupirkę šiamę sezone laivus. Kreditas kaip tik mus padrąsino. Apie tatai pranešime ir-gi musų valdžiai. ir tegul žino Lietuva, kad gerai daro! Pinigus atduodame, jeigu pareikalautų, bet visas sezonas butų sutrukdytas ir musų laivai Nemune nebutų statomi šįmet, bet kitais metais. Banko gi jei negalēs taip greitai įsisengti. Nemunas šįmet, nežiurint blogų sąlygų ir musų nemokējimo varyti reikalo, kaipo naujai pradedančių ir tai davē, sezoną užbaigus, su tais keliais laivukais, kuriuos pavasaryj pirkome nemaža gryno pelno, t. y. apie 18% nuo įdēto kapitalo. Ko-gi daugiau reikia Bendrovei? O jeigu dar 3—4 pastatysime su tiesiogininryšin tarp Kauno ir Klaipēdos, tuomet kas kita. Kapitoną Stulpiną sodinsime Klaipēdoje. Jis diriguos laivais į abi pusi, o Kaune paliksime valdybą. Kap. Stulpinas prižiurēs taipgi ir "Eglyno" sandēlio Klaipēdoje. Musų kontora arba offisas Klaipēdoje randasi L. Prekybos ir Pramonēs namuose Fischer Strasse No. 11. Dabar jau ten sēdžia musų žmogus, o kap. Stulpinui atsikrauščius, bus galima išplēsti veikimą kaipo ekspedicijos kontoros savoms prekēms ir svetimiems siuntiniams. Jurininkų turime šiek-tiek savų. Pasisiulymų turime iš Latvių, Vokiečių, galime pasirinkti tokius, kurie geri jureiviai ir žino gerai Baltijos jures.

Kas del Amerikos linijos, tai ir čia bus galima kas reikint padaryti. Anglai dabar turi daug vokiškų laivų ir daro pasiulymus mums irkeliems mēnesiams praējus, bus galima geromis sąlygomis įsigyti iš jų. Turime ir kitų pasiulymų, bet neturint pinigų sunku pirkti. Musų plenas —eiti pamažu bus geresnis, lengviau įvykdomas ir nēra jokios rizikos, ko mes pradēdami naują darbą turime vengti. Juk jei nepavyktų mums, tai ideja laivyno iš viso ilgam butų palaidota. Manau ir Amerikos Lietuviai pritars ir turēs kantrybēs savo laivų sulaukti. Reikalas nuo jų priklauso. Sudēs pinigų, tai greičiau nupirksime. Tai žiurēkit!!!"

Čion turime pridēti, kad Amerikos Lietuviai iki šiolei sudējo yra $46,500 ir manome, kad natydami musų pastangas pasiskubins dar daug daugiau pinigų sudēti, nežiurint į visokias kliutis ir dabartinį nedarbą.

Kaip Sumažinti Pragyvenimo Lēšas.

Gal nevienas iš skaitytojų ne sykį pamislijote, kad išradus budą kaip sumaižnti pragyvenimo lēšas ir sutaupinti daugiau savo sunkiai uždirbtų pinigų, bet nepriējote prie galutino išrišimo to klausimo, nes pavieniai ypatai negalima to padaryti. Matydami tą svarbų klausimą, lietuviški visuomenēs veikējai ir ekonomistai pradējo tyrinēti, idant išradus budą kaip sumažinti pragyvenimo lēšas tarpe lietuvių, gyvenančių Amerikoje, ir prieiti prie sekančio išvedimo: jog vienintēlis budas sumažinti pragyvenymo lēšas, įsteigiant nacionalę organizaciją del vedimo pirklybos kooperatyviu budu, ir su tuom tikslu susitvērē didžiajame New Yorke nauja Lietuviška Bendrovē po vardu "Industrial Trading Corporation" (Industrijos ir Pirklybos Bendrovē), ant sumos $1,000.000. Šios Bendrovēs generalis tikslas yra: vesti pirklybą tarpe lietuvių Amerikoje, kooperatyviniu budu, perkant tavorus (prekes), kaip tai: "Dry goods, groceries" ir tt., tiesiog iš dirbtuvēs ir išdalinant šērininkams daug pigiau negu dabar mokame pirkdami iš "retail" krautuvių. Taipgi steigti reikalingas dirbtuves Lietuvoje taip greitai kaip bus praktiškai galima ir kaip bus sukelta užtektinai kapitalo. Į šią Bendrovę įeina daug pastovių profesionalų, pramonininkų ir visuomeniškų veikējų, ir nekuriose kolonijose jau organizuojasi šērininku kuopos. Ekonomistas K. Labanas yra išrinktas užvëizdētoju (manager) ir yra kompetentiškas tą darbą pasekmingai atlikti; yra baigęs sekančius kursus: Komercijos, Industrijos, Banking ir Financing, Importo ir Eksporto ir abelnos pirklybos; turintis platų patyrimą įvairiose šakose industrijos, pramonēs ir pirklybos; yra dirbęs Wholesale ir Retail Departamentiniose krautuvēse ir turintis patyrimą kooperatyviame veikime. ši Bendrovē yra bepartyvē BIZNIO organizacija ir kiekviena ypata gali į ją priklausyti, nežiurint tikējimiškų ar politiškų pažvalgų. Šios Bendrovēs šērai parsiduoda po $10.00 vienas, bet kožna ypata privalo pirkti nemažiau kaip 5 šērus. Su užsirašymu šērų aplikantas gali įmokēti visą sumą (cash), arba nemažiau kaip dvidešimtą nuošimtį užsirašytos sumos, o likusius privalo išmokēti pasižadētame laike. Taigi, jeigu norite pagerinti sau ateitį ir sutaupyti daugiau savo sunkiai uždirbtų pinigų, jeigu norite prisidēti prie pagerinimo ir palengvinimo Lietuvių gyvenimo, sumažinant pragyvenimo lēšas, kooperatyviu budu, jeigu norite prisidēti prie pagerinimo Lietuvos ekonominio padējimo, steigiant dirbtuves ir platinant pirklybą Lietuvoje, tai užsirašykite šios Bendrovēs šērų už tiek tiek sąlygos pavelija, o įdēti pinigai į šią Bendrovę, atneš daug geresnį nuošimtį negu Bankoje laikant, ir sutaupysite kas metas daug pinigų, pirkdami per šią Bendrovę visus pragyvenimo reikmenis pigiau negu kur kitur.

Taipgi ši Bendrovē reikalauja daug agentų ir organizatorių visose Lietuviškose kolonijose, del pardavinējimo šērų ir organizavimo šērininkų kuopų. Del platesniu informacijų atsišaukite po sekančiu antrašu:

INDUSTRIAL TRADING CORPORATION,
99 Nassau St., New York, N. Y.

VARGINGAS KASULYS

Kimumas, gerklēs kutenimas ir daug yvairiu ligų paeinančiu nuo šalčio ir erzinimas gerkliniu issisakojimu, turi buti sustabdyti umai, kad prašalinti svarbus susikrovimus ligų.

Severo Kosulio Balzamas
(pirmiau Severo Balsamas nuo Plaučiu)

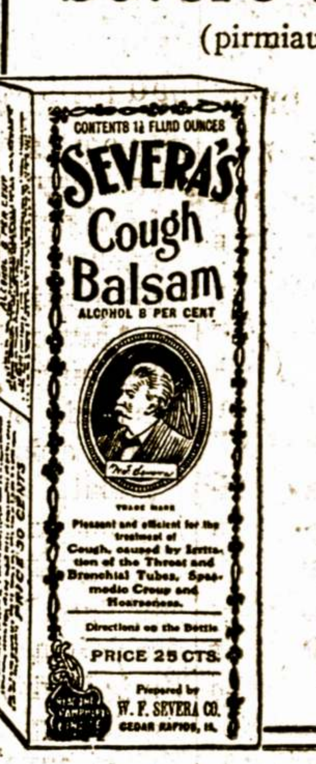

jeigu imtas beatidēliojimo, prašalis nedorus pasekmes šalčio, palingvins kosulę, nustabdys erzinimo ir prašalins daug kentējimu.

Priimnas dēl vartojimo vaikams ir aukgusems. Užlaikykite sava komodoi po ranką laikie ateinančiu žimos mēnesiu. Pardavinētas aptiekose visur.

Dvi mieras: 25 ir 50 centu.

Severo naujas KALENDORIUS 1921 metu yra išliaistas.

Gaug vieną musu naujų Kalendoriu nuo sava aptiekoriaus. Yra duodamas dykai tiems, kurie paklaus. Jeigu negaletumite gauti sava vietoi, rašykite pas mus ir idekite 2 c. paštos ženklą.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS IOWA

CUNARD LINE

S. S. SAXONIA 14,300 TONŲ, IŠPLAUKS SAUSIO (JAN.) 22 DIENĄ.

2-tros klesos kaina $180.00
3-čios klesos kaina $125.00
$5.00 Karēs Taksų.

DIDŽIAUSI GARLAIVIAI TIESIOG Į HAMBURGĄ.

3-čios klesos kaina į Eitkunus per Hamburgą $130.40, pridedant karēs taksas $5.00.

Yra agentas jusų mieste.

Didžiausias laivas į Ham burgą.

CUNARD LINE
į
— del —
Cherbourg ir Southamton
S. S. AQUITANIA
46,000 tonų. Febuary 3, 1921r

Kainos trečios klasos:
į Hamburgą per Angliją $125.00
į Libavą per Angliją $145.00
Pridedant karēs taksų $5.00

Kreipkitēs į artymiausį Kunardo agentą.

Apžvalga.

DELKO LIETUVA KARIAUJA SU LENKAIS?

Kiekvienas lietuvis žino, kad šis karas, kuris iki pastutinių laikų ėjo tarp lenkų ir lietuvių, nekilo be priežasties. Ir jis dar nėra galutinai užbaigtas, — padaryta tik laikinos kovų paliaubos. Tos kovos dar gali atsinaujinti, jei lenkai neatsisakys nuo savo pretenzijų prie Lietuvos sostinės ir kitų grynai lietuviškų žemių.

Lietuvos sostinę Vilnių įkurė didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas, kuris valdė Lietuvą nuo 1315 iki 1340 m., t. y. per 25 metus. Taigi istorinių žygių Vilnius priklauso Lietuvai ir lietuviams.

Bet lenkai dabar savinasi musų sostinę remdamiesi etnografinio principo pagrindu, butent — kad Vilniuj gyvena didesnis lenkų negu lietuvių skaičius. Gi baltgudžiai, kiek mums teko patirti iš privačių šaltinių, sako, kad Vilniaus miesto gyventojų didžiumą sudaro baltgudžiai. Taigi, remianties teisingumo dėsniais ir etnografinio principo parindu, Vilnius turėtų priklausyti baltgudžiams. Bet baltgudžiai Vilniaus nesisavina, nes jie gerai žino, kad Vilnius yra lietuvių miestas. Kitaip ir buti negali.

Jei Vilnius priklausė lietuviams senovėje, tad ir dabar turi priklausyti. Kas tik norėtų paveržti nuo lietuvių musų sostinę Vilnių, tas tegul žino, kad jis ramiai negalės tame gyventi ir seimininkauti, nes lietuviai niekuomet nuo savo sostinės neatsisakys. Kol lenkai neišsikraustys iš Vilniaus, tol lietuvių ir baltgudžių balsiu bus — akis už akį, dantis už dantį.

Lietuovs kariuomenės organas "Karys," rašydamas tuo klausimu, delko mes kariaujame su lenkais, štai ką sako:

"Bloga lenkų kareiviams. Mes jaužinome, kad jie blogai aprengti, apauti ir karšta net alkani. Žinoma, ir mums karas — ne juokai, ir mes nemaža kenčiame. Bet mes žinome, del ko kariaujame: mes giname savo žemę, norime turėti savo sostinę Vilnių. Niekas neturi teisės mums jos atimti, kaip niekas neturi teisės atimti lenkams Varšavą. Tiesa, dabar Vilniuje maža lietuvių, bet juk tukstančiai lietuvių išbėgo iš Vilniaus prieš lenkams ateinant. Be to, jeigu ir ištikrųjų mieste mažа butų lietuvių, tai visiek Vilnius pasilieka Lietuvos sostine, kaip buvo iš senų laikų. Dar visai nesenai didžiauguma Varšuvos gyventojų buvo žydai, rusai ir vokiečiai. Jeigu gi ta dauguma, kuri buvo ir labai žymi, panorėtų prijungti Varšuvą prie rusų, vokiečių ar prie kitos valstybės, tai žinoma lenkai niekados nesutiktų su tuo. Taigi ir mes negalime sutikti, kad musų sostinė priklausytų kam kitam, o ne Lietuvai. Taigi mes žinome, del ko kariaujame. Lenkų gi kareiviai apgauti ir kariauja del svetimųjų. Daug lenkų tai gerai suprato ir grįžo Lenkijon. Du pulkai poznaniečių jau pasitraukė iš po **Varėnos** namo. Niekas jiems negalėjo užstoti kelio. Du eskadronai raitelių iš **Eišiškių** ir **Radunės** taip pat pasitraukė iš fronto. Juos, tiesa, nuginklavo, bet vyriausioji vadovybė persiuntė juos namon, kad nesukeltų likusiųjų kareivių. Daugelyje fronto vietų ištisos lenkų kuopos ir pulkai parėjo namo.

Kai lenkų valdžios delegacija drauge su lietuvių delegacija nustatinėjo Suvalkuose demarkacijos liniją ir pasirašė taikos sutartį su Lietuva, tuo pačiu laiku vyriausiai lenkų vadovybei paliepus Želigovskio divizijos traukė į Vilnių, neva sukilusios. Tuo pačiu laiku Gardine lenkų valdžios nurodymais kurėsi nauja "Vidurinės Lietuvos Valdžia." Tie ponai šiandien veikia, kaip teisėti Vilniaus ir Gardino žemių atstovai. Ar turi jie kokios nors tam teisės? Jokios. Visas tas Želigovskio žygis yra sugalvotas lenkų ponų drauge su musų dvarininkais. Už musų lenkų kareivių kraują jie nori įgyti naujų žemių, kad galėtų dar geriau atsiganyti. Tuo tikslu ėjo lenkų legionai į **Ukrainą** ir **Gudiją**, o dabar į **Lietuvą**. Su lenkų kareiviais grįžta Lietuvon šimtai lenkų dvarininkų, kurie nori gelbėti savo dvarus, nes musų valdžia nutarė sumažinti jų dvarus, kad aprupinus žeme vietos gyventojus. Tie ponai nieko neturėtų prieš tai, kad žutų kuodaugiausia neturtingųjų žmonių, norinčių žemės, kurią dirbo musų tėvai ir protėviai, o ponai laiko savo. Paakinti savieisiems kariauti jie visaip smeižia Lietuvos valdžią ir meluoja sakydami, kad ji eina drauge su bolševikais ir vokiečiais, kad lietuviai kankinę Vilniuje lenkus ir t.t."

Lenkų ponai pamatę, kad gen. Želigowskio ginklai nebeišlaikys Vilniaus, griebėsi kitokių priemonių — pradėjo kalbėti apie Vilniaus ir kitų vietų plebiscitą, kad sužinoti žmonių valią, kam jie nori priklausyti: Lietuvai ar Lenkijai.

Kad lenkams sektusi geriau diplomatijoj negu karo lauke, apie tai mes abejojame ir drįstame pareikšti, kad ir ten jie taip pat pralaimės, kaip kad jų ginklai pralaimėjo karo lauke. Pergalė bus musų pusėje, nes musų pusėje yra teisybė. Plebiscitą mes galime priimti tik del tų vietų, apie kurių lietuviškumą mes patis abejojame, pavyzdžiui Tykocin, Melnik, Vysoko - Litovsk, Kamenec - Litovsk ir k. p.

DEL KAIKURIŲ MUSŲ RAŠYTOJŲ.

Nors palyginant lietuvių tauta ir nedidelė, bet visgi ji yra davusi pasauliui keletą gana stambių ir žymių rašytojų, kurie rašė ir dabar dar rašo savo kurinius svetimose kalbose. Tarp tokių reikia paminėti ir rašantį francuzų kalba lietuvių poetą O. V. Liubič - Milašių, kurio viena eiliaraštį "Okeanui" (Balio Sruogos vertime) perspausdinome iš "Lietuvos" pereitame "Amerikos Lietuvio" numeryje.

Daugiau apie p. Liubič-Milašių randame "Draugo" Nr. 293, redakcijiniame straipsnyj "Lubicz-Milosz ir Prozor," kuriame štai kas rašoma:

"Lietuviams skaudžiai susikirtus su Lenkais labai nepatogu rašyti apie Lietuvos dvarponius. Jų didelė dauguma skriaudžia savo tėvynę tarnaudami priešams. Bet butų neteisinga taip sakyti ant visų. Tarp tų Lietuvai ištikimų dvarponių yra grafas Alfredas Tyszkeviczius, kuris mums čion į Ameriką prisiuntė dau giausiai žinių apie kenksmingą ir nedorą Lenkų apsiėjimą. Tyszkiewiczius yra Lietuvos ambasadorius Londone. Kitas Lietuvos dvarponis p. Oskaras Lubicz-Milosz yra Lietuvos atstovas Paryžiuje. Apie šitą pastarąjį rašo Prancuzų laikraštis Les Amities Francaises (Francuzų Draugai). Jeigu Prancuzai pagirtų mus dvarponį, tai truputį lyg abejotume šiuo laiku. Bet apie p. Miloszą rašo taip gi Lietuvis grafas Prozor.

Jis savo straipsnį užvardija: "Lietuvio siela, Prancuzų poetas." (Ame Lithuanienne et poète francais). Iš to straipsnio gauname pažinti, ne vien p. Milosz'ą, bet taip-gi ir patį Prozor'ą.

Šitas aiškina, kodel Miloszas budamas Lietuvis rašo prancuziškai. Sako: persekiojimai panaikino lietuviškąją mokyklą po Rusijos valdžia. Visiems prisiėjo naudotis svetimomis mokyklomis ir kalbomis. Diduma naudojosi rusiškomis, dalis lenkiškomis, retas kuris prancuziškomis. Tarp tų buvo Miloszas.

Prozoro mintis yra, kaip skaitosi lietuviais tie, kurie išėjo Rusijos mokyklas ir jos kalbą įprato vartoti, kaip nedaro Lenkais mokėjimas Lenkų kalbos, taip ir Miloszas neprastojo buvęs Lietuviu, nors baigė Paryžiaus mokyklas ir susigyveno su Prancuzų kalba. Galime pridėti, kad ir Baltrušaitis yra Lietuvos poetas, nors visas savo eiles rašo rusiškai. Taip ir Mickevičius buvo ir liks amžinai Lietuvis, nors viską rašė lenkiškai.

Miloszas gyvena Lietuvos tautinio susipratimo laikais ir netik ką pagiria ji, bet jam ir tarnauja.

Kad V. S. Solovjovas, Rusas, kituomet parašė savo didįjį veikalą "La Russie et L' Eglise universelle," tai kai-kurie kaltino ji, kam nerusiškai parašęs. Solovjovas teisingai atsakė, kad kalba daug reiškia, bet raštininkas vistiek lieka savo tautoje, nors jis ir svetima kalbą rašytų, nes raštininko tautybę rodo ne vien jo veikalų kalba, bet ir jo siela.

Mes tą taip-gi pripažistame, todel sutinkame su p. Miloszu ir grafu Prozoru. Del to-gi mes malonėtume, kad Lietuvių Literaturos istorija neužtylėtų nelietuviškai rašiusius tautiečius.

Tik tiek norėtume pridėti, kad kiekvienas raštininkas dviem daigtais gali tarnauti savo tautai: tobulindamas jos mintis su jausmais ir tobulindamas jos kalbą. Pirmąjį uždavinį padaro ir kitaip rašantieji tautiečiai. Antrojo uždavinio jie nepadaro. Delto butų geistina, kad jie savo veikalus rašytų lietuviškai."

Mes nuo savęs pridėsime, kad tie musų rašytojai, kurie nori su savo plunksa patarnauti savo tautai ir atnešti jai nemirtiną garbę savo kuriniais, privalo rašyti lietuvių kalba. Anglai nesidžiaugtų taip savo Shakespearu, Miltonu, Tennysonu, Byronu ir kt., jei jų kuriniai nebutų rašyti anglų kalba. Delei tos priežasties ir lietuviai negali pilnai pasidžiaugti Mickevičiu, Baltrušaičiu, Milašiu ir kt., kad jų kuriniai rašoma svetimose kalbose. Lietuviams daug meilesnis yra Maironis, Vaičaitis, Vienažindis ir visa eilė rašytojų rašusių gimtinėje kalboje. Pagaliaus musų tautai bus daug didesnė garbė, kuomet jos sunų kuriniai bus verčiami į kitas kalbas, negu kad jie rašo svetimomis kalbomis, o mes patis turime tik kaikuriuos jų vertimus.

Iš Vilniaus praeities.

Kuomet šiandien yra sprendžiamas Vilniaus likimas ir kuomet Lietuvos priešai visomis įmonėmis bando išplėšti jį iš musų valstybės —įdomu yra nors trumpai pažvelgti į Vilniaus praeitį, susipažinti su jo pergyvenimais. Pažįstant praeitį geriau galima suprasti šiandieninius nuotikius ir jų prasmę.

Įkurimas Vilniaus pilies yra priskiriama Lietuvos d. kunigaikščiui Gediminui. Bet tikra Vilniaus pradžia siekia dar gilesnės senovės.

Iš priešistorinių Vilniaus laikų yra užsilikęs padavimas apie baisų smaką, kuris gyvenęs urve po taip vadinamu Bukšto kalnu. Savo pažiurėjimu jisai užmušdavo kiekvieną žmogų įeinantį į urvą. Bet tulas drąsuolis įėjęs urvan prieš save veidrodį nešinas. Smakas save veidrodyje išvydęs krito negyvas. Iš to padavimo galima spręsti, kad jau toje tolimoje, pasakiškoje senovėje Vilniaus apygardoje žmonių gyventa.

Raštuose randama, kad dar 1129 metais Vilniuje vieš patavęs kunigaikštis Dovilis. Vėliaus 1272 metais Lietuvos kunigaikštis Šventaragis pastatęs slėnyje kur Vilnis įteka į Nėrį dievaičiams aukurą. Čionais apsigyveno vyriausias kunigas kurėjų - kurėjas ir kiti kunigai. Aplinkui augusieji aržuolynai paliko šventais ir medžiai buvo kertami vien šventosios ugnies palaikymui. Toji vieta taip-pat buvo nuskirta deginimui mirusių kunigaikščių lavonų. Šventaragio sunus Germantis toje slėnyje sudeginęs savo tėvo lavoną ir nuo to pati vieta Šventaragio slėniu likosi pavadinta.

Kiek aiškesnė Vilniaus istorija prasideda nuo 1320 metų, kada Gediminas didis Lietuvos kunigaikštis čionais savo pylį įkurė ir joje apsigyvendamas padarė Vilnių Lietuvos sostapiliu.

Metraščiai paduoda kokiu budu Gediminas įgijo mintį Vilniaus pilį įkurti.

Kartą Gediminas medžiodamas Vilniaus apygardoje ant visuaukščiausio kalno patsai vilyčia taurą nuvertė. Nuo to ir kalnas likosi Taurų kalnu, arba sulyg lenkų kalbos "Turza gora" pavadintas. Po medžionei, pavargęs Gediminas ten pat girioje apsinakvojo. Bemiegant pasirodė jam sapne ant to kalno vilkas, geležiniais šarvais apkaltas, kuris į kunigaikšti žiurėdamas dantis kalenęs. Tame vilke matėsi šimtai kitų vilkų, kurie taip baisiai staugė, jog girios ir tyrai gaudė.

Atsibudęs Gediminas iš miego, teiravosi kunigų, kurie netoliese pas Perkuno žinyčią aržuolyne gyveno, ką tasai sapnas galėtų reikšti. Kurėjų-kurėjas Lizdeika išaiškino, jogei geležinis vilkas reiškia didžią pilį, kurią Gediminas toje vietoje pastatysiąs, o vilkų staugimsa reiškia, kad ta pilis pagarsės plačiai po pasaulį. Toks sapno išaiškinimas Gediminui patiko ir jis tuojaus ant viršaus Taurų kalno pradėjo statyti muro pilį. Slėnyje, arti Perkuno žinyčios, pastatė kitą medžio pilį ir visą tai Vilniumi pavadino.

Gediminui persikėlus iš Trakų Vilniun gyventi, Vilnius tampa Lietuvos sostapiliu. 1323 m. Gediminas jau Vilniuje daro taiką su Rygos arcivyskupu. 1325 m. čionais padaryta sutartis, sulyg kurios Gediminas išleidžia savo dukterį Aldoną už lenkų karalaičio, Lakietko sunaus.

Nors Vilniaus miestas Gedimino laikais ir smarkiai augo, nes kunigaikštis kvietė pirklius ir amatininkus iš Europos kraštų ir teikė jiems įvairias privilegijas, bet didmiesčiu dar vargu galėjo išrodyti.

Smarkiai Vilniaus miestas padidėjo tik Algirdui viešpataujant. Jis taip pat kvietė pirklius iš Vokietijos ir Gudijos ir Vilniaus prekyba sparčiai augo. Algirdžio vietininkas Goštaldas krikščionizmą platindamas parkvietė Pranciškonų vienuolius Vilniun ir pastatė jiems medinį vienuolyną vietoje, kur šiandien randasi Bonifatrų bažnyčia. Kartą Goštaldui išvažiavus, lietuviai ant krikščionių įniršę įsiveržė į vienuolyną, užmušė 7, o kiti, kurie išbėgo ant Plikalnių pasikavoti, tapo nukryžiavoti. Kada krikščionystė prasiplatino Lietuvoje, toje vietoje ant kalno buvo pastatyti trįs kryžiai atminčiai nužudytų vienuolių.

Algirdžiui viešpataujant 12,000 kryžiokų Gudfrido Linden vedami užpuolė Vilnių ir pusę miesto sudegino. 1362 metais Vilniuje siautęs didelis badas. Metuose 1377 mirė Algirdis ir jo įpėdiniu likosi Jagėla. 1381 m. Keistutis, Trakų kunigaikštis, Algirdžio brolis su Jagėla (savo broliavaikiu) susivaidijęs ant Vilniaus užpuolė, užėmė pilį, o Jagėlą sugavęs nusiuntė į Krėvą, o iš ten į Vitebską. Jagėla talkoje su kryžiokais 1328 metais vėl užpuolė Vilnių ir Keistutis Jagėlos paliepimu tapo nužudytas Krėvoj. Kiek vėliau Keistučio lavonas buvo atneštas Vilniun ir Šventaragio slėnyje iškilmingai sudegintas.

Keistučio lavono sudeginimas aprašoma sekančiai:

"Tarp puikių Gedimino pylės rumų laužas buvo sukrautas ir ant jo uždėtas lavonas paskutinio stabmeldiško musų milžino. Lavonas buvo šarvais aptaisytas ir kunigaikštiniu ploščiumi pridengtas. Čia pat prie jo stovėjo arklys, kurs jį mušiuose nešiojo, čia pat gulėjo surišti šunys ir vanagai sudeginimui. Aukaujantieji lušių ir meškų nagus mesdami uždegė laužą, giesmėmis girdami mirusįjį. Kada ugnis apėmė visą laužą, tai sulyg padavimo žemė toje vietoje persiskyrus ir priėmus savespi kunigaikščio pelenus."

Pabaigoje keturiolikto šimtmečio Vilnius jau atrodė kaipo puikus miestas. Augštumoje ties Vilnies į Viliją įtaka stovėjo murai, šarvuotos pilies su trimis aukštais bokštais. Apačioje kalno stovėjo žemoji pilis, o truputį toliaus Šventaragio slėnyje nuo amžių aržuolais apaugusiame buvo matoma rusti medžio žinyčia, kurioje be paliovos šventa ugnis kurendavosi. Netoli nuo čia buvo gyvenimai stabmeldiškų kunigų. Toje vietoje, kur šiandien randasi katedra, stovėjo rustus Perkuno stabas, o ten, kame šiandien yra varpinyčia, buvo bokštas, iš kurio kurėjų - kurėjas žmonėms dievaičių norą skelbdavo. Netoli nuo to bokšto stovėjo muro namai su keturiais bokštais, tai vyriausiojo kunigo, kurėjų-kurėjo gyvenimas. Visa ta krėvų, arba kurėjų pilis tankiais statiniais buvo apipinta, apart to iš vienos pusės buvo Vilnies apsupta iš kitos Gedimino perkasu suvedančiu Viliją su Vilne. Iš to piliо ėjo keliai į Kernavą, Vilkmergę, Gardiną, Lydą, Medininkus ir kitas šalis.

Perkuno žinyčia buvo viena Šventragio slėnyje, kita toj vietoje, kur šiandien stovi Šv. Jono bažnyčia. Ant Antakalnio radosi Mildos (meilės dievaičio) žinyčia, kur šiandien Šv. Petro bažnyčia. Lietuvos panteonas, kuriame visiems dievaičiams kartu aukaudavo, buvo toj vietoje, kur vėliau buvo Sapiegų rumai, o vėliau kareivių ligonbutis. Aukštoje pilyje buvo viena stabmeldiška žinyčia, vėliaus į Šv. Martyno bažnyčia paversta.

Ragučio, gėrimo dievaičio, dievnamis vėliaus tapo paverstas į stačiatikių čerkvę.

Kame randasi teatras ir Šv. Mikalojaus cerkvė, buvo išstatyti medžio namai, kur radosi krautuvės ir gyveno pirkliai.

Kada 1387 metais Jagėla, apsivedęs su Jadviga, Lenkijos karalaite, parvyko Vilniun, tuojaus pradėjo pusiau stabmeldišką Lietuvą krikštyti į katalikų tikėjimą.

Stabmeldiškos žinyčios buvo sugriautos, dievaičių stabai nuversti ir šventi aržuolynai iškirsti, amžinoji ugnis užgesinta. Ant griuvėsių žinyčių buvo kryžiai ir bažnyčios išstatyta. Katalikų vyskupui tapo padovanota kurėjų pilis su kurėjų - kurėjo namais.

Tuose metuose Vilniun buvo suteikta Magdeburgo tiesos, sulyg kurių tarp ko kito miestiečiai rinko miesto gaspadorių ir teisdarius ir miestiečų pareiga buvo vien miesto sargybą užlaikyti.

Jagėlai išvažiavus Lenkijon, Vilniuje lieka Skirgaila. Skirgailos laikuose du kartu užpuola Vilnių kryžiokai, išdegina ir apiplėšia didesnę dalį miesto, gyventojai lieka dideliame skurde. Vieton Skirgailos, tuomet buna pašauktas Keistučio sunus Vytautas, kuris umai miestą atstato ir viso krašto gerovę pakelia.

Vytauto laikais Vilniun pribuna svetimtaučių daugybė. Jis turi susinešimų ir ryšiųs su Gudija, Turkija, Totoriais ir Vakarų Europa. Čia Vytautas iškilmingai švenčia savo laimėjimus karėje prieš kryžiokus ir totorius, priimineja pasiuntinius nuo įvairių karalių, čionai buvo užtvirtinami totorių kanai ir jie čionais Vytautui lonę mokėjo. Paimtus totorių nelaisvius Vytautas Luciškiuose apgyvendino, nepersekiodamas nė jų tikėjimo nė kalbos nė papročių.

Vytautui mirus, Svidrigakyti pilnai išsipildė Lizleikos pranašystė — Vilnius apo didžiu miestu ir plačiai pagarsėjo po visą pasaulį.

Vytautui mirus, Svindrigailai ir Zigmontui viešpataujant, Vilnius turėjo blogus metus. Dalykai kiek pagerėjo po vadovyste Kaziniero, antro Jagėlos sunaus. 1478 metais Kazimieui Vilnių apleidus užima ostą jo sunus Kazimieras, ėliaus šventuoju pavadinas. Tykus jo viešpatavimas agelbėjo miesto augimui.

Metuose 1506 prie Aleksandro viešpatavimo buvo abaigtas muras, apjuosianis miestą, kurio statymas už mė aštuonis metus. Jo iešpatavimo laike buvo įaisyta pinigų dirbtuvė.

Bet smarkiausiai Vilnius ašoko laike Zigmanto Augusto. Prie jo buvo pristatyta daug namų, rumų, užvesta sodnai, pirtis ir tt.

Vilniaus išdirbystė pakilo šešiolktame šimtmetyje, kuomet 1547 metuose tapo tulo Peleckio įsteigta stiklo dirbtuvė, po to kanuolių ir ginklų dirbtuvė.

Zigmontui Augustui mirus pasibaigė Jagėlos dinastija ir Vilnius perstojo buti sostapiliu savistovės valstijos. Valdžia nuo to laiko pereina į rankas vyskupų, etmanų, vaivadų, tribunolų.

1569 metuose Vilniaus vyskupas, katalikų tikėjimą nuo Liuterio ir Kalvyno mokslo apginti, į Vilnių atkvietė jezuitus, kuriems buvo įsteigta kolegija ir gimnazija, kurias vėliaus į akademiją ir universitetą pavertė.

Didelė nelaimė ištiko Vilniaus miestą 1610 metais, kuomet iškilo didelis gaisras. Sudegė 4,700 namų, dešimts bažnyčių, kolegija, pi-

(Tąsa ant 6-to pusl.)

PO MEDZIU.

Gerbiamieji broliai ir sesers: —

Sveikinu jumis su Kalėdomis, linkiu jumis kuolinksmiausios šventės ir susiraminimo savo dvasioje. Iš daugelio mųs, beabejonės, ne vienas turim savo įvairius vargus ir bėdas, — vienų šeimynėlės ten toli už jurių, musų numylėtoje Tėvynėje, žiuri per savo šaltą langelį į vakarų šalelę ir laukia: savo mylimo vyro, savo tėvo, savo sunelio, senai iškeliavusių į tolimą šalelę. Per Kalėdas jie atmins mus, gal su ašaromis akyse, ir jeigu mes jų neužmiršime jie bus linksmi savo dvasioje, kad ten vakarų šalelėje yra jų numylėtas ir su vilčia lauks toliau.

Šiandien viena gromata atėjo iš tėvynės nuo Panevėžio. Žmona rašo savo vyrui, sakydama: "Petrai, mano mielas Petrai! Jeigu tu mane užmiršai, tai del meilės Dievo neužmiršk savo sunuko, atsiųsk jam nors ant kepurės." Mano širdis yra ta širdis, kuri gali išsiauklėti tik pas vargšą piemenėlį, pastumtą, nubaustą ir alkaną ir taip jautri, jog aš rėkiu su ta motina, su ta jauna žmona! — Petrai, Petrai! Jeigu tu gyvas ir dar gyveni ant šio žemės kamuolio ir nepavirtai dar į vilką ar į kitą kokį žvėrį, atmink savo prisiegą su tuom kudikiu, atsišauk ir kreipkis prie savo žmonos. Jeigu tu neturi gana centų nusiųsti tai pavargusiai savo žmonai apdengimui tavo vaikelio, nusiimk kepurę, — mes visi tau sumesim nežiurint to, koks tu esi žmogus. Tai yra balsas šaukiantis iš dangaus, sujudinantis kožną, kuris girdi.

Linkių jumis, mieli broliai, visiems linksmų Kalėdų ir gero pasisekimo visuose takuose jusų gyvenimo. Kad mano žodžiai nebutų tušti, aš priminsiu jums, kaip tikrai linksmybę apturėti. Tie, kurie esate susipykę su savo draugais ir artymais, per Kalėdas pasveikinkite vienas kitą ir užmirškite praeitį, atmindami tą, jog mes esam visi geri žmonės, tik reik prašalinti tie krislai, kurie varžo musų gyvenimą, stovėdami musų smegenyse. Truputėlis meilės, truputėlis nusižeminimo sutarpins tuos krislus ir busime linksmi ir laimingi. Tie, kurie esate užmiršę savo tėvus, savo brolius, savo pačias su vaikučiais ten toli savo Tėvynėje, sėskite ir parašykite laiškus savo giminėm, atsiprašydami už savo kaltes. Daugelis mųs per negerą išauklėjimą, per nemokinimą gero iš mažų dienų esam pametę širdis ir per paikumą savo pasislepiam nuo savųjų kur nors pasaulyje tada, kada mes esam jiems kalti ir turim duoti savo pagelbą, suraminimą ir buti jų draugais. Mes manome, kad mes amižnai pasislėpsim, bet klystam. Mes negalim pasislėpti. Kada mes einam gulti ir apnyksta mųs svajonės, tada musų dvasia skubina prie savųjų. Mat, musų dvasia negali atsiskirti nuo tų, kuriuos vieną kartą mylėjom. Jeigu visada paliksi savo dvasią kankynėse, tai iš kur linksmybė gali ateiti? Toliau mes visi esam gyvi žmonės, kaip ir visas sutvėrimas, turim vieną šaltinį, iš kurio semiam gyvybės vandenį — meilę. Meilė yra Dievas, be meilės šis pasaulis pasiliktų, kaip muras be cemento. Visi eikim prie šio šaltinio pasisemti meilės, o čia atėję visą pasaulį sutiksim. Todel nežiurint kur mes esam, pasislėpti negalim. Taigi rašyk meilų laiškelį savo numylėtiems ir linksminkis per Kalėdas.

Daugelis mųs kenčia skaudžias ligas ir vaitoja ligonbučiuose ir kitur. Bukite linksmi per Kalėdas, tegul jums visi skausmai bus lengvi, turėkite viltį ir stipriai tikėkite, kad jųs sveikstate. Jusų kune yra visa tai, kas jus gali pagydyti; žmogaus kraujas yra pilnas baltosios gvardijos, kuri apgina nuo įvairių naikinančių kuną mikrobų, todel bukite tikri, kad ir jumis apgins nuo jusų ligų. Nereik nusiminti, bet kantriai laikytis ir linksmintis, nes tikrai pasveiksite, — Kalėdos tegul jus palinksmina.

Bukite linksmi kalėjimuose! Ne vienas musų brolis ir sesuo yra kalėjime, kiti paskirti ten buti per daugelį metų. Bukite linksmi per Kalėdas! Nemanykite, kad apie jųs niekas nemislina, niekas nesvarsto. Jųs esate taip geri žmonės, kaip daugelis tų, kurie sėdi brangiuose viešbučiuose. Bet jųs atviras protas ir pasielgimas uždarė jumis į kalėjimus. Ten budami jųs turite nors ir menką duoną, bet turite, kuom negali pasigirti kiekvienas, kuris yra laisvas. Turite gražaus laiko svarstyti ir perdirbti savo protą ant ko nors geresnio. Kalėjimuose yra geri ir blogi. Jųs, mieli broliai, krypkite prie gerų, o turėsite sau linksmybę, kad auklėjate savo dvasią iš blogo ant gero, nes viskas yra pas mus pačius ir pakol gyvi, mes galim ką norim iš savęs padaryti. Musų tvėrėjas mus tverdamas viską sudėjo į mus, viską sudėjo į šį pasaulį, daugiau mes negalim nei išprašyti, nei išbėdavoti, nes viskas yra mumyse, tik naudokimės sumaniai ir busime linksmi.

Daugelis iš mus sako, kad Kalėdos tik senovėje buvo linksmos; dabar gi jau visai kaip ir paprastos dienos. Norint išpažint linksmas Kalėdas, reikia buti darbščiu, netinginiauti, bet stengtis dirbti, vargti ir neužversti savo vidurių su tokia daugybe maisto, kad padaryti jiems sunkenybę permalti ir sunaudoti kuno atbudavojimui. Tą mes darome kožną dieną, todel nežinome Kalėdų skirtumo. Vargšas žmogelis daug linksmesnes Kalėdas apturi, nes jis visko ima su miera. Kalėdos jam todel labai linksmos. Žodžiu sakant, viskas yra mumyse, tik mes turim taip padaryti, kad mums butų linksma.

Daugelis dabar nusiminę, kad darbas sumažėjo, bet tai netiesa: darbo yra labai daug, tik reikia dirbti. Šioji žemė visai neapdirbta, kaip ji turėtų buti; darbo turim taip daug, jog dieną ir naktį dirbdami neapdirbtume. Darbo reikia maistui ir drapanai; reikia daugiau žemės prigatavoti gyvenimui; reikia geresnių namų; reikia padarų; reikia mokslo; žodžiu sakant, visko truksta, tik reikia dirbti. Darbas yra mumyse, tik eikime ir dirbkime, nežiurėkime jokių kliučių ir nelaukime, kad mus kas kinkytų į darbo plėškes. Nepasitikėkime nei kapitalistui, nei naujiems surėdymams, bet dirbkime ir bus darbo. Pergalėkime negalimus daiktus. Kaip ir ką dirbti, pats turi duoti sau rodą, nes esi vienutė su visoms gamtos dovanomis kaip ir kiekvienas; nieko nelauk, nes nieko nesulauksi.

Kad tikrai butų linksmos jumis visiems Kalėdos, neapsivalgykite, neapsigerkite, nenusižeminkite ir nenuklyskite į rankas policijos. Bukite linksmi ir laimingi ir kur tik galima atminkite Lietuvą su aukomis. Spaudžiu jusų ranką

Jusų
Žmogus po medžiu.

LIETUVIAI AMERIKOJ

CHICAGO, ILL.
"Geležinio Vilko" koncertas.

Chicagos lietuviai nesnaudžia, bet veikia kiek tik jų spėkos išgali, kad pagelbėjus savo broliams Lietuvoj kovoti su užpuolikais žulikovskiais ir kitais, kurie nori pavergti Lietuvą.

13 d. gruodžio, 1920 m., Bridgeporto kolonija surengė didelį koncertą, kurio pelną paskyrė "Geležiniam Vilkui." Koncertas, galima sakyti, nusisekė kuopuikiausiai, nežiurint to, kad tą dieną buvo biaurus oras. Atėjus paskirtam laikui, žmonių prisirinko beveik pilnas didžiulis Mildos Teatras. Koncertą atidarė p. J. Hertmanavičius ir perskaitė telegramą, kurį atsiuntė Lietuvos atstovas, p. J. Vileišis, sveikindamas susirinkusius Mildos Teatre Lietuvos piliečius ir ragindamas visus išvieno dirbti. Bet to telegrame buvo pareikšta, butent—jog Rytai su sostine Vilnium bus musų.

Po to prasidėjo koncertas, kurį išpildė patyrę ir išsilavinę artistai, kaip va: M. E. Rakauskaitė, Unė Babickaitė, P. Stogis, P. Jakutis, A. Pocius ir kiti. Publika visus artistus iššaukė net po kelis kartus, negalėdama atsigerėti išlavintais ir gražiais musų artistų balsais.

Pertraukose K. Ločaitis ir J. Hertmanavičius kalbėjo apie Lietuvos praeitį ir šiandieninį jos padėjimą.

Paskui sekė aukų rinkimas. Aukų surinko su virš 1,300 dolarių. Reikia nepamiršti, kad nesenai toj pačioj kolonijoj, 7 d. gruodžio, taipgi buvo surengtos prakalbos adv. Bradčiulis, kuris nesenai sugrįžo iš Lietuvos, ir kalbėjo iš savo patyrimo, kur jis viską savo akimis matė, kaip šiandien Lietuvos piliečiai pasekmingai darbuojasi del savo tėvynės Lietuvos labo. Ir tada buvo surinkta su virš 500 dolarių. Todel garbė Bridgeporto lietuviams, kad neužmiršta savo brolių, kovojančių už Lietuvos laisvę ir neprigulmybę.

Man taipgi teko girdėti, kad apie Kalėdas yra rengiami net trįs koncertai, kurių pelnas busią skiriamas del Lietuvos. Mat, Chicagos lietuviai pradėjo pabusti iš par tijinio miego, kuriuo per daug metų miegojo. Seniau kad ir surengdavo kokią pramogą, vakarą, koncertą, tai neretai visą pelną skirdavo partijų reikalams.

Bet šiandien jau kas kita. Kur tik nueini į susirinkimus ar prakalbas, visur girdėti agitaciją už bendrą veikimą del Lietuvos labo: Nekurie kalbėtojai viešai pareiškia, kad nebe laikas dabar su partijomis užsiimti. Savo partijas, sako,, padėkim nors ant metų ar daugiau kur nors į pašiurę, nes dabar reikia gelbėti Lietuvą ir tt. Linksma girdėti tokius teisingus išsireiškimus, nes, girdi, yra kliučių, kušvęsti partijoms. Bet ne visi pritaria bendram darbui, nes, girdi, yra kliučių, kurios neleidžia bendrai veikti: tai atsiųsta Amerikon Lietuvos Atstovybė negera, tai pinigų nenori siųsti per Lietuvos Misiją ir tt. Aš čia neišvardinsiu tos musų partijos, kuri nesutinka bendrai darbuotis; tegul pats skaitytojas įspėja jos vardą. Bet tokių Chicagoj labai mažai beliko ir Lietuvos šelpimo darbas pasekmingai varomas pirmyn. Aš manau, kad laikui bėgant ir kituose miestuose tas pat bus padaryta, — visi tėvynainiai mes partijas ir stos bendran darban gelbėti savo tėvynę.

J. Perminas.

HOOSICK FALLS, N. Y.

Musų miestelis yra nedidelis ir gyventojų nedaug. Lietuvių, su vedusiais ir nevedusiais, priskaitoma apie 100 ypatų.

Pas mus yra dvi liejyklos ir dvi dirbtuvės, kuriose dirba moters ir merginos. Vieną iš tų dirbtuvių uždarė; savininkai nori įvesti 10 val. darbo dieną. Taipgi tapo uždaryta ir viena liejykla, bet delei kokios priežasties, apie tai nėra žinios. Sako, kad nėra darbo. Viena liejykla dar dirba, kurioje darbuojasi 100 molderių ir apie 200 paprastų darbininkų. Mes turim sutvėrę savo uniją. Molderiai uždirba per 48 val. 58—60 dol., o lėberiai per 50 val. 30 dol. ir 30 c. Tik bėda, kad mašinistai negali susitaikyti su kompainja ir streikuoja jau 4 mėnesį. Kompanija parsitraukė skebų ir pasišaukė į pagelbą policistus. Skebai pradėjo dirbti ir iš pačių mašinistų tarpo atsirado tokių, kurie nuėjo gelbėti skebams. Tokiais yra amerikonai, prie kurių prisidėjo du lietuviai ir vienas lenkas. Žinoma, amerikonams nieko nedaro, o musų žmonėms tai ir bėda. Lenkai ėmė ir uždegė daržinę, kurioj buvo 1 arklys, 3 karvės, 7 kiaulės ir 9 tonai šieno ir visa tai sudegė. Žmogus padirbo 3 dienas, o iškados pasidarė ant kelių šimtų.

Pas mus yra bažnytinė Šv. Jurgio Draugija, kuri šiek tiek darbuojasi labui musų tėvynės Lietuvos. Taipgi yra Lietuvos Laisvės Paskolos stotis. Iki šiol išpardavėm bonų už $250.00. Butų galima ir daugiau parduoti, bet bėda kad yra tokių, kurie prisibijo, kad jų paskolinti Lietuvai pinigai neprapultų. Be to yra dar ir tokių, kurie priešingi tam darbui, vis dar nori but po Pilsudskio bizunu.

Dabar musų draugystė nutarė ir išrinko du asmeniu, J. Radzevičią ir P. Demeikį, parinkti aukų Lietuvos Raudonajam Kryžiui. Aukavo šie:

A. Demeika — $5.50.

Po $5.00: A. Žilinskas, A. Rudaitis, J. Rudaitis, S. Vermauskas, S. Zereckis, J. Januškevičius, V. Naikus, J. Gibauskas, J. Davidonis.

Po $3.00: A. Verikas, S. Nacevičia, Š. Menkeliunas. L. Vermauskas — $2.50.

Po $2.00: J. Vermauskas, P. Demeika, J. Stirna, J. Skorupskis, T. Modgabis, A. Janevičia, E. Mileris, V. Alaburda, P. Kelmelis, R. Rimkunas, B. Butkus, A. Naciavičia, M. Kazlauskas, V. Zarumba, P. Adomaitis, A. Čeponis, J. Radzevičia, J. Jonkas.

Po $1.00: V. Švelnis, J. Grikšta, J. Vasilis, J. Adomaitis, V. Špokas, J. Kaunas, J. Šliužas, J. Demeika, P. Kuokas, V. Vaičiunas, J. Kasevičia, S. Čepliauskas, A. Urbonas, K. Jasevičia, V. Šliužas, P. Žilinskas, A. Alek navičia, J. Vaitiekus, M. Adomaitis, K. Modgabis, S. Kutkus, J. Endriušaitis, J. Šimkaitis, A. Pavasaris, J. Radzevičia, K. Vaitiekus, J. Kaškauskas, J. Vaitiekus, M. Jačauskas, A. Vermauskas, B. Danila, S. Bermencas, A. Andrikaitis, A. Čirunas (aukavo $1.05), K. Ivanauskas, P. Laurinavičius, E. Alaburda, J. Bartininkas, M. Bartininkienė, A. Jurevičia, M. Zaleckienė, M. Žvinglienė, Marė Žvinglienė, J. Adomaitis.

Po 50c.: A. Šleivis, J. Lukošaitis, K. Pokenis.

Tarp tų aukautojų yra ir neprigulinčių prie draugystės; niekas nieko nesakė, bet davė tiek, kiek kas galėjo. Bet reikia paminėti, jog vienas iš musų draugystės narių buvo priešingas tam. Jis ne tik kad nieko nedavė, bet paėmęs dolarį laiko jį rankoj ir sako, "turiu, bet neduosiu." Kolektoriai pradėjo jam aiškinti, del ko ir kam aukas renka, bet tas žmogelis, A. A., pasiėmė šluotą ir išvarė kolektorius. Ir taip pasielgė tikras lietuvis Suvalkietis. Geriau butų, kad tokių lietuvių, kurie bijo paskolinti savo tėvynei po keletą dešimtų dolarių, nei nebutų šiame pasaulyj, nes jie tik gėdą savo tautai daro. Butų gerai, kad jie paragautų Pilsud. bizuno ir Žulikovskio pyragų, kuriuos jis dabar kepa Vilniuj, tuomet gal jie nebebijotų skolinti savo tėvynei. Vietiniai žydai yra prisidėję su aukomis ir eina išvieno su tikrais tėvynainiais, o lietuvis paėmęs šluotą išvaro laukan aukų rinkėjus.

Žydeliai surinko Lietuvos gynimosi nuo priešų lenkų reikalams $20.50. Aukavo: H. Levin — $5.00, Dichmand —$3.00; po $2.00: S. Daniel, H. Miller, J. Davidson; po $1.00: S. Goldstein, L. Lures, B. Semilluky, J. Rosenthal, Switzer Bur; po 50c.: Maxabbet, Schried, Summerbome. Viso labo surinkata $165.05. Pasiuntėm per Lietuvos Misiją 11,380 auksinų.

(Pasirašo) **Komitetas**

BRIDGEPORT, CONN.
Iš L.L.P. Stoties. veikimo.

1 d. gruodžio čia buvo surengtos prakalbos. Drg. V. Vaškas rodė paveikslus ir pasakė trumpą patriotišką pakalbėlę, agituodamas už Lietuvos Laisvės Paskolos bonų pirkimą. Jo prakalba, kaip girdėtis, publikos neužganėdino, nes buvo stoka politinio sąmoningumo. Patartina drg. Vaškui plačiau studijuoti lietuvių politiką, nes be to L.L.P. bonų pardavinėjime ir aukų rinkime pasekmės bus mažos.

Pas mus nedaug bonų parduota ir maža aukų surinkta iš tos priežasties, kad šiam mieste ištiko visuotinas nedarbas. Galima sakyti, jog didžioji dalis darbininkų liko be darbo ir nematyti pagerėjimo.

Bet galima pasidžiaugti, kad, neižurint nedarbo, tarp lietuvių randasi tokių ypatų, kurios atjaučia Lietuvos padėjimą ir sunkiausioj tėvynės valandoje prisideda prie jos gelbėjimo su gausiomis aukomis. Lietuvos Šaulių Fondan suaukauta $36.50, iš stoties iždo pridėta $13.50 ir sudaryta viso $50.00.

Paskutiniam stoties susirinkime nutarta parengti balių, kurio pelnas bus paspaskirtas Liet. Šaulių Fondui. Sekantis Stoties susirinkimas atsibus pirmą seredą po Naujų Metų. Čia paduodame vardus aukavusių, kurie aukavo paminėtose prakalbose į Liet. Šaulių Fondą:

J. Eidukevičia	$20.0
J. Baltrušinskas	$5.0
D. Stasiunaitis	$2.0

Po $1.00: A. Sapiega, J. Ragickas, Radzvilas, J. Dulbis, J. Dulbis, p. Dulbienė, p. Sagevičienė, S. Pitkunas, V. Vaitkunskas ir A. Kulkaitis 50c.

Iš Stoties iždo pridėt $13.50. Viso pasidaro $50.

A. Sapiega.
Presos Kom. Narys.

HUDSON MASS.

Tai yra vidutinis miestas turintis apie 7,607 gyventojus, tarp kurių randasi i nemažas burelis lietuvių. Spėjama, kad bus apie 70 šeimynų, kurie yra įsikuro visokių draugijų ir kuopų. Didžiuma draugijų yra laisvos nuo bažnytinių pareigų.

Kaslink laikraščių skaitymo, tai, galima sakyt, daugelis jokių laikraščių neskaito. Žinoma, yra ir tokių, kurie skaito net po kelis laikraščius. Tuos, kurie skaito laikraščius, reikia pagirti, o neskaitančius papeikti. Iš laikraščių daugiausia čia ateina "Amerikos Lietuvis" ir "Laisvė," o kitoniškų labai mažai. Hudsoniečiai, skaitykite ir platinkite naudingus laikraščius, kurie nešt jums dvasinę naudą.

Dar reikia paminėti apie darbus. Darbai beveik visi sumažėjo, nes daug dirbtuvių užsidarė: vilnonė, kupių ir kelios kitos dirbtuvės yra visai uždarytos. Dirba tik viena gumo dirbtuvė. Kurie žmonės jau išbuvo be darbo po 7 savaites ir daugiau pabaigos nesimato to nedarbo.

Lankantysis žmogus.

WOONSOCKET, R. I.

Šitas miestelis yra apgyventas įvairiomis tautomis tarp kurių randasi ir keletas lietuvių. Vietiniai lietuviai gyvena nesutikime ir tai del to, kad yra skirtingų pažvalgų. Gi tarp tų randasi dar ir tokių musų brolių, kurie su kunu ir su dušia yra pasidavę ponams lenkams ir yra priešingi Lietuvos reikalams. Nors tiesą sakant, jie dar nėra susipažinę su paliokų kalba, tačiaus ji

(Tąsa ant 6-to pusl.)

Apie Ivairius Daiktus

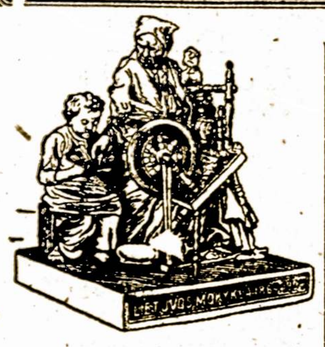

—Mama, pasakyk man daugiau apie garsius vyrus, buvusius šiame pasaulyje.

—Vaikeli, esant Kalėdom, aš tau papasakosiu apie vieną žmogų iš Assisi, Italijos. Seniau gyveno ten turtingas pirklys ir augino sunų vardu Pranciškus. Vaikas buvo gabus, apsukrus ir malonus. Išaugęs ant tėvo sukrautų turtų, jis nežinojo kaip gyventi, todel praleido savo laiką vien sportuose. Visos apielinkės jį žinojo, kaipo didelį pinigų švaistytoją, — su tuom jis pralenkė visus kitus turčių vaikus. Bet kada jo gyvenimas pradėjo suktis iš kvailos jaunystės, jis susiprato, kad pinigų švaistymas, baliai ir pasitenkinimąs savęs tais daiktais yra tuščias užsiėmimas.

Pasaka sako, kad jis išgirdo balsą iš dangaus, kad mestų savo tuščią gyvenimą. Pranciškus paklausė to balso ir grįžo į vargšo gyvenimą. Numetė savo brangius rubus, apsitaisė ubagiškais ir pradėjo ubagiškai gyventi. Jo tėvas labai rustavo, —gal gailėjosi, kad nebus kam turtai išbarstyti. Draugai pamatę Pranciškų apdriskusį ir purviną, pradėjo jį purvais mėtyti. Pranciškus vienok nenusiminė, jis palaikė savyje tą patį linksmumą ir ramumą, kaip ir aukse besivoliodamas. Jis sakydavo:

"Jeigu Kristus buvo vargšo dailydės sunus, tai mes irgi galim pasišvęsti ir buti vargšais del jo."

Todel jis labai buvo užsiganėdinęs, kad jis veda vargšo gyvenimą. Jo likusis gyvenimo laikas buvo pašvęstas mokinimui žmonių, kad jie turtų nenorėtų. Pranciškus labai mylėjo žemę ir jos tvarinius; paukštukus jis vadino žmonių broliais ir sesutėmis ir labai gerėjosi jų čiulbėjimu.

Daug ką mes galim pasimokinti nuo Pranciškaus, kurį vėliaus šventu Pranciškum pavadino. Geriausias jo mokinimas, tai vesti paprastą gyvenimą, nesportauti r buti paprastu žmogum, nes tikra laimė, tai yra gyvenime žmogaus, kuris pats sau maistą pasidaro.

Žemės gyvunai, kaip paukšteliai ir visoki naminiai gyvuliai, reikalauja žmogaus meilės, nes nemalonus apsiėjimas su mažesniais gyvunais pamažu išauklėja žmogų. Jeigu žmogus į žmobiau virsta į žvėrį, negu į žmogų. eigu žmogus į žmogų žvėriškai atsineš, tada gyvenimas pasaulyje bus labai blogas, žmogus žmogų, kaip žvėrys žvėrį, gaudys.

Beto aš tau papasakosiu, kai pvienas galinčius, Offero, pastojo šventu Kristofu.

Vieną kartą senas pustelninkas sėdėjo savo uoloje ir staiga pamatė prie savo durų stovintį milžiną vyrą, kuris pasisakė pustelninkui, kad jo vardas yra Offero ir pradėjo pasakoti savo gyvenimo istoriją, sakydamas:

"Aš esu drutas nuo pat mano jaunystės ir pralenkiau visus, ką tik sutikau, visokiuose žaidymuose ir imtynėse. Kaszin kas mane stumė pamesti visokius sportiškus užsiėmimus, todel aš apsirengiau į šarvus ir išėjau į svietą su tikslu tarnauti tik galingiausiam pasaulyje. Aš atėjau prie palocių garsiausio karaliaus ir tarnavau jam pakol vieną dieną nepamačiau jį besižegnojantį ir kunigas, kuris ten buvo, kalbėjo apie kokį tai prakeiktą. Aš supratau greitai, kad karalius nebuvo vienas iš garsiausių pasaulyje, jog tai yra dar kokis prakeiktas, kuris turi dar didesnę galybę. Kunigas nurodė, kad tas prakeiktasis gyvena kur tai raistę, todel aš skubinausi į raistus jo jieškoti ir suradau. Tarnavau jam ilgą laiką, bet vieną dieną žiurau, kad jis krapšto kokį tai šmotą medžio ir dusauja. Tuojaus pradėjau abejoti. Paklausiau:

"Ar bijai to šmotelio medžio?"

Jis man atsakė:

"Čia, matai, yra kryžius. Aš jo nebijau, bet aš bijau to, katras ant kryžiaus kabojo, tai yra Kristaus."

Mečiau tarnystę pas jį, nes pamačiau, kad jis nėra galingiausias ir nuo tada jieškau to galingiausio žmogaus—Kristaus.

"Dabar kažaks atstumė mane pas tave, kad pasiklusti, kur aš gailu rasti Kristų?"

Pustelninkas pradėjo pasakoti jam apie Kristų, o galinčius išsitraukė kardą ir prisiekė jam tarnauti.

Offero toliau kalbėjo, sakydamas:

"Matai tamsta mano drutus muskulus ir kardą. Aš noriu panaudoti juos tarnavime Kristui."

Pustelninkas pradėjo jam aiškinti, kad Kristus nenori, kad kas vartotų muskulus ir kardą; jis aiškino jam, kad Kristus yra vien tik meilė ir nei vieno nereikalauja už jį muštis.

"Jeigu nori suvartoti savo muskulus del Kristaus meilės, tai eik su manim, o aš parodysiu tau kur tu galėsi jam su muskulais tarnauti." Ir atvedė jį prie plačios upės.

"Dabar tu apsigyvenk čionai ant kranto, o kaip ateis vargšai žmonės ir norės per šitą upę pereiti, tai paimk ant pečių ir pernešk juos neimdamas už tai jokios užmokesties," pasakė jam pustelninkas.

Offero parmislino, kad tai puikus sumanymas ir tuo jaus pradėjo per upę žmones nešti šen ir ten, padėkavodamas kožnam už suteikta jam progą Kristui patarnauti.

Vieną naktį atėjo vargšas vaikiukas ir prašėsi, kad Offero perneštų jį per upę. Offero paėmė jį ant pečių ir pradėjo nešti, bet juo toliau nešė, tuo tas vaikas darėsi jam sunkesniu, ant galo išėjo vos galėdamas sunkenybę atlaikyti. Išėjęs ant kranto, klausia:

"Kodel tu toks sunkus? Aš nešiau daugybę žmonių, bet tokio sunkaus niekad dar nenešiau."

Vaikas atsakė: "Delto aš toks sunkus, kad ant manęs viso svieto nuodėmės sudėtos, — aš esu Kristus. Ir delto, kad tu tiek pasitarnavai vargšams žmonėms nešdamas juos per šitą upę, už tai duosiu aš tau vardą Kristafo." Ir išnyko tamsumose.

Čia labai puikus pasakojimas ir jei žmonės panašiai darytų, tai pasaulyje ištiesų butų dangus. Žmonės vartoja savo galybę, kad išpiauti, išnaikinti vienas kitą, ko Kristus visai nepripažįsta geru darbu. O kas negerai, tai ant galo yra negerai. Daugelis iš mųs ir šiandien norim fiziškai Kristui tarnauti, todel tarnaukime, kaip pustelninkas pasakė, — tarnaukime gerais darbais, o ne piktais. Gerą darbą kožnas pažins.

Nemuno Sunus.

Kelionė į Lietuvą ir atgal.

ALEKSANDRA BUDREVIČIUS,
Worcesterio lietuvis aptiekorius

Papasakojo apie savo kelionę į Lietuvą ir atgal su labai daug įvairių atsitikimų iš savo kelionės po Vokietiją, Lietuvą, apie gyvenimą ir kelionę po bolševikais užimtą Vilniaus rėdybą ir kaip jis parsivežė savo sesers mergaitę. Šis pasakojimas yra bepartyviškas, be dadėčkų, gryna teisybė. Speciališkai "Amerikos Lietuviui."

—Sveikas, sveikas mielas musų tautieti, ką tik pargrįžęs iš Lietuvos! Papasakok ir apsakyk, ką matei ir ką girdėjai musų nuvargintoj Tėvynėj Lietuvoje ir kaip musų mieli broliai ter laikosi.

—Su mielu noru aš papasakosiu apie savo kelionę "Amerikos Lietuviui," kurį, kiek patyriau, ir Lietuvoje labai daug lietuvių skaito.

—Kaip iškeliavom į kelionę 25 d. birželio, 1920 m., laivu Nordam, ant kurio buvo mųs burelis vien iš Worcesterio skaičiuje 35 ypatų. Visus išleido M. Paltanavičia, gražiai aprupindamas viskuo, kuo tik gailma buvo. Visą kelionę iki Europos kraštui turėjome labai puikią. Jurės, rodos, mųs laukdamos nutilo ir tylėjo pakol mes neperplaukėme plataus vandenyno. Aš vienas buvau antroje klesoje, o kiti visi buvo trečioje. Aš kasdien ėjau į trečią klesą pamatyti saviškių, ar visi sveiki ir linksmi. Kadangi buvo gražus oras, tad niekas nesirgo ir linksmai visi perkeliavom per didįjį vandenyną. Pirmiausia pasiekėm Plymouth, Anglijoj, kur mus laivas apsistojo ir privažiavęs mažesnis laivelis iškėlė žmones ir jų daiktus ir nekurias prekes (tavorus) į Plymouthą. Mes pastovėję apie 6 valandas keliavom į Francijos pakraštį — Surmer - Boulogne, kur taip gi pabuvom per 6 valandas, pakol iškėlė nekuriuos žmones ir keliavom į Rotterdamą. Rotterdame išbuvom apie 16 valandų. Norėjosi išeiti pamatyti miesto, kuris gana gražiai išrodė, bet į Rotterdamą tik tuos leido, kurie turėjo Olandijos vizus. Mes, išbuvę 16 valandų, keliavom į Vokietijos portą Cuxhavenę. Cuxhavene yra Hamburgo prieplauka; čia veik visi didieji laivai sustoja, kurie keliauja į Hamburgą.

Aleksandra Budrevičius.

Pribuvus į Cuxhavenę ant laivo atėjo Vokietijos konsulis su keliais savo raštininkais, greitai peržiurėjo musų pasus, primušė vizus, imdami tik 15 markių už vizą ir paleido mus nuo laivo lipti. Ant stoties pribuvo lenkų konsulis, kuris vizavo pasportus visų keliaujančių per lenkų koridorių į Lietuvą, arba į Lenkiją. Tarpe mųs kilo nesusipratimas: vieni kėlė klausimą, ar imti lenkų vizą ar važiuoti aplinkui pamariu į Karaliaučių? Ant galų galo sutiko didesnė pusė imti lenkų vizą, tik mes trys sumanėm važiuoti aplinkui. Buvo grąsinama, kad mus areštuos, bet nepaisėme ir iškeliavome į Berlyną. Berlyne man reikėjo pamatyti Lietuvos atstovybę, nes reikėjo gauti vizas del paso. Į Berlyna pribuvom subatoje, todel teko išbuti iki panedėlio. Atsilankėme į Lietuvos atstovybę, kuri davė malonius patarimus ir užvizavo mano pasą, paimdama 50 markių.

Iš Berlyno keliavome traukiniu į miestelį Stetin, kur nuvykome į porą valandų. Netrukus ir laivas ketino eiti, todel skubinom susinešti savo daiktus ir patis ėjome ant laivo. Nuo Stetino į Karaliaučių plaukėme laivu, aplenkdami Dancigą ir aplenkdami lenkų koridorių. Šita kelionė užėmė 16 valandų. Laivas prie paties Karaliaučiaus nepriėjo, todel dar traukiniu turėjom važiuoti.

Tas pats traukinis ėjo į Tilžę, todel Karaliaučiuj nei neišlipom. Pribuvom į Tilžę kaip 8 valanda ryte. Toliau nutarėm vėl važiuoti laivu Nemunu. Bet kad laivas tą pačią dieną nėjo, todel laukėme iki kito ryto. Atlikusiu laiku pasilsėjom ir pamatėm Tilžę.

Ant rytojaus 6 valandą išplaukėm laivu į Smalininkus. Smalininkuose mainėmės ant kitd laivo, tas laivas jau buvo Lietuvos žydų kompanijos iš Kauno — "Lietuvaitė." Tarpe Smalininkų ir Jurbarko pribuvo ant laivelio Lietuvos muitininkai ir perkrėtė musų bagažus. Vienas iš musų draugų, Ant. Dobrila, turėjo gerokai audeklo ir už naują audeklą užmokėjo tik biskį muito.

Jurbarke vėla mainėme laivą ir keliavome dar 7 valandas į Kauną. Malonus pavasario vėjalis putė nuo gražių Nemuno krantų ir lyg kuždėjo, jog mes jau esame savo Tėvynėje Lietuvoje, šalelėje, kuri niekad neišeina iš musų atminties, nežiurint kokiame pasaulio krašte ir kokiose aplinkybėse mes esam. Lietuva mums visada prisimena, die-

Kaunas.

Štai ir Kaunas pradėjo matytis ir mes artinamės vis artyn ir artyn. Laivelis prisiartino prie savo pristovos ir žmonės pradėjo lipti laukan. Mes irgi nutarėme prisiglausti, pakol ką rasim, Metropolitan Hotelyje, kuris Kaune yra pagarsėjęs savo didumu. Nukeliavom į viešbutį ir ant laimės visi gavome vietą prisiglausti. Šis viešbutis turi apie 30 kambarių, gana didelių ir su neblogais pataisymais.

Gyvenimas čia, tai yra kambarys kainuoja 27 auksinai ant dienos. Valgį galima ten gauti mokant skyrium, arba gali valgyti restaurantuose. Ant gero maisto išeina 75 auksinai ant dienos. Prie to reikia dar mokėti 2 auks. į dieną tarnui ir 12 auksinų šveicoriui, kada viešbutį apleidi. Taipgi pribuvus reikia mokėti už prisirašymą hotelyje, iš kur yra duota žinia ir policijai, kad toks ir toks yra mieste ir ten apsigyvenęs.

Pirmas buvęs Amerikietis mus aplankė p. Rimka, buvęs "Ateities" redaktorius, kuris pribuvo pasitikti p-lę Avietėnaitę, buvusią "Amerikos Lietuvio" redaktorę. P-lė Avietėnaitė perstatė mane p. Rimkai ir taip toliau. Mano vargai Kaune prasidėjo.

Ėmiausi už savo užduotės.

Parkeliavau aš į Lietuvą netik pamatyti Lietuvos, bet su reikalu — parsivežti savo sesers dukrelę, apie kurią nežinojau, kur ji yra ir ar gyva ar ne, taipgi aplankyti savo seną motiną.

Kad pamatyti savo motiną ir mažą sesers dukterį, turėjau dasigauti į kaimą Dargužių, Valkininkų valsčiaus, Vilniaus rėdybos, iš kur bolševikai tik ką buvo išsiviję lenkus ir užėmę tas šalis.

Kad dasigauti į Vilnių, turėjau gauti leidimą nuo Lietuvos valdžios, todel pirmiausia apie tai aš ir rupinausi. Dasižinojau, kad leidimą duoda kamendantura, todel ten ir kreipiausi, jausdamas, jog kaip aš papasakosiu viską, tai visgi man pagelbės ir duos, ko aš reikalauju. Du kartu buvau komendanturoje, bet vis neradau to, kas išduoda pasus. Trečiu kartu pradėjau reikalauti, kad turiu butiną reikalą ir turiu pamatyti tą, kas duoda pasus. Ant galo priėjau prie komendanto vietininko, kuris tiesiog pasakė, kad į Vilnių pasų negali duoti nors aš jau žinojau, kad keli žmonės pasus jau gavo. Pasijutau nelaimingu. Ėjau į Seimą, manydamas, kad gausiu kokį speciališką leidimą. Atėjęs sutikau p. Rimką ir persistačiau su savo reikalu. p. Rimka atsakė, kad jis manęs nepažįsta. Bet priminus, kad p-lė Avietėnaitė mane perstatė jam tik trįs dienos atgal, jis patarė eiti į L. Raudonąjį Kryžių ir gauti ten nuo jų pasą važiuoti. Nuėjau į L.R.Kr. ofisą, kur radau patį pirmininką, — Dr. Šliupą, su kuriuom pasikalbėjus nieko nepešiau. Matydamas, kad į mano reikalą niekas nekreipia atydos, pradėjau klausinėti, ar gauna aukas iš Amerikos L.R.Kryžius, kurios buvo siųsta per mųs Draugijas. Dr. Šliupas pareiškė, kad iš Worcesterio aukų gavo. Bet ant mano reikalavimo visai jo širdis ne suminkštėjo. Ko aš parvažiavau tokią ilgą kelionę? — klausiau pats savęs. Pamąstęs, nutariau dirbti toliau.

Pasiryžau keliauti į Vilnių be leidimo.

Dažinojau, kad į Kaišedorius galiu nukeliauti be tam tikro leidimo gelžkeliu, todel išsileidau važiuoti. Pribuvęs į Kaišedorius pakliuvau į Lietuvių valdžios rankas, kuri išklausinėjo mane ir prižadėjau grįžti atgal ant kito traukinio, kuris eis į Kauną. Ačiu jiems, kad jie

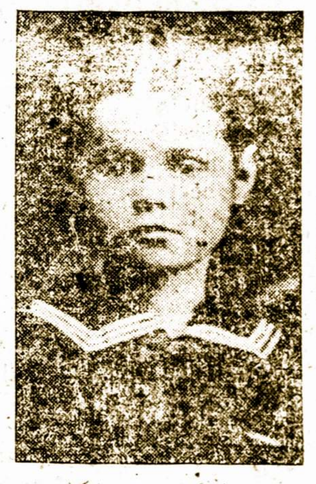

Marijona Milašioniukė.

manęs neareštavo; dasigavau į miestelį ir apsinakvojau karčiamoje. Čia man besikalbant su žydeliais, vienas iš jų apsiėmė mane vežti į maišogalą už 1,000 auksinų. Ėmiau derėtis su žydeliu, — nusileido iki 500 auksinų. Biskį vėliau atsirado lenkas, kuris apsiėmė vežti už 160 auksinų.

Išsileidom į kelionę. Kelionėje apmąsčiau, kad į Maišogalą bus sunku važiuoti, nes ten yra nemažai Lietuvių kariuomenės ir bolševikų kariuomenė jau netoli, todel tas žmogus man patarė važiuoti ant Žaslių, o paskui ant Ordziškių, kur kariuomenės nebuvo. Pribuvau laimingai į Ordziškius. Čia vėla rupinausi gauti arklį, kad toliau važiuoti, bet visame kaime buvo tik apie 4 arkliai, kurių apie porą dar galėjo šiek tiek vežt — kiti kelionei netiko. Iš čia važiavom į Maišogalą, bet pirma pribuvimo į miestelį, išlipom ir teiravomės, kaip geriausia dasigauti į Vilnių.

Bekalbant vienoje karčemoje, sutikau žydą iš Maišogalos, kuris patarė keliauti pas jį į Maišogalą, o iš ten daryti rodą toliau. Gudai, kurie toje apielinkėje gyvena, labai bijo ir nei vienas nenorėjo toliau vežti. Pribuvus į Maišogalą ir įėjus į žydelio karčemą, nenorėjo visai priimti, bet kada išsišnekom, kad pakeliui matėsi su gaspadorium tos karčemos, namiškiai pasidarė biskį geresni. Sako: "Mes bijom priimti kokius nebut špiegus."

Tolesnė kelionė į Vilnių.

Čia bekalbant atsirado žmogus ir apsiima dar 6 verstus link Vilniaus pavežėti. Bet pasitarus su žydais, jie nepatarė su tuo žmogum važiuoti. Tuom tarpu kur buvęs kur nebuvęs pribuvo kokis pirklys žydas, kuris keliavo iš Kauno į Vilnių su arkliais ir keletu darbininkų. Išsikalbėjom su juom ir atradom, kad jis mano dėdę Vilniuje gerai pažino ir daugiau žmonių, todel nieko nelaukęs prašiausi, kad mane jis pavežėtų. Prie progos paklausiau, kiek ims, jeigu parvežš mane į Vilnių? Žydelis apsiėmė ir patarė nebijoti su leidimais, sako, išeisim gerai. Ir jau rengėmės išskeliauti vėlai vakare. Buvau biskį išėjęs pasivaikščioti, bet netrukus pamačiau, kad žydelkaitė atbėga mane šaukt. Sako: "Jau važiuoja, skubink." Aš išgirdęs, kad Vilniuje duona brangi ir jos ten nėra, nusipirkau bulką duonos. Nors čia ir reikėjo mokėti 5 markes už svarą, bet vistiek pirkau, nes bijojau bado. Susėdom į vežimus ir keliavom toliau.

Per Lietuvos frontą.

Pavažiavus netoli už miestelio, kareivių sargyba suriko: "Stoite! kur važiuojate ką vežatę?"— pradėjo klausinėti kareiviai. Žydas tuojaus užtikrino juos, kad kontrabandos jokios neveža ir kad visi turi pasus. Apdalijo jiems po cigarėtą ir važiuojam toliau. Netoli pavažiavus, vėl išgirdome "Stokite! ką vežate?"—pradėjo kalbėti lietuviškai. Žydas patarė man, kad aš kalbėčiau lietuviškai ir paaiškinčiau. Čia vienas iš karėjų pasirodė labai smarkus ir norėjo butinai mumis važiuoti pas komendantą, bet pradėjome jiems aiškinti savo reikalus. Žydas parodė kad jis nieko neveža, ko negalima. Sako: "Štai yra biskis cukraus del musų maisto. Jei norite ir sau pasiimkite." Apdalino juos cukrumi ir taip su nenoru mus paleido važiuoti toliau.

Dabar, sako, žydelis: "Mes pravažiavom mažąją bėdą —su lietuviais rodą galima gauti, bet su bolševikais yra sunku, todel važiuosim ko ilgiau laiką šuntakiais, pakol neprasilenksim." Išlipo iš vežimų ir pradėjo arklius vesti tamsoje ir tylomis. Prisilankstė mažais keliukais ir jau išėjom į Vilkmergės (Ukmergės) vieškelį, vedantį į Vilniaus miestą ir tuojaus privažiavom žydų namą — didelė gaspada, geri namai. Suėjom į jo namą, kur

(Tąsa nuo 6-to pusl.)

Lietuviai Amerikoj

(Tąsa nuo 4-to pusl.)

save vadina paliokais. Gėda broliai taip save pažeminti!

Šiame miestelyje yra įvairių išdirbysčių, o daugiausia audinyčių. Pastaruoju laiku kaikuriose audinyčiose darbai visai sustojo, o nekuriose dirba po 3—4 dienas savaitėje. Daug žmonių vaikščioja be darbo.

Čia taipgi randasi 3 marš kininės ir 2 liejyklos. Jau septintas mėnuo kaip streikuoja liejyklų darbininkai ir, rodos, streikas bus pralaimėtas, nes kompanija turi užtektinai prisigabenus streiklaužių. Tarp pastarųjų randasi ir lietuvių. Todel patartina Worcesterio ir Springfieldo, Mass., lietuviams nevažiuoti į Woonsocketą ir nesiimti už tokio juodo darbo, kaip streiklaužių. Ypač atkreipiu atydą molderių ir pareiškiu, kad čia streikas dar neužbaigtas. Man teko kalbėti su keliais lietuviais, kurie sakė nežinoję, jog Cono streikas dar tęsiasi. Iš to matyt, kad kompanija samdydama darbininkus nieko nesako jiems apie streiką ir juos prigaudinėja.

St. Naveckas.

BRONX, N. Y.

12 d. spalių, 1920 m., tapo sumanyta Šv. Jono Draugystės susirinkime eiti po namus rinkti aukų Lietuvos gelbėjimui ir užrašinėti narius, kurie norėtų priklausyti prie Lietuvių Piliečių Sąjungos. Tuo reikalu pasidarbuoti apsiėmė J. Noreika ir J. Tiškevičius.

30 d. spalių į musų koloniją atsilankė gerb. kalbėtojas J. V. Lutkauskas, kuris pirmoj savo kalbos dalyj aiškino apie Lietuvos šaulius ir ragino visus klausytojus dėti aukų Lietuvos šauliams ir kiek tik išgalint remti Lietuvos valstybę.

Paskui tapo išrinkta Lietuvių Piliečių Sąjungos skyriaus valdyba.

Žinote broliai, kad šis momentas del musų lietuvių amerikiečių yra svarbiausias. Atminkim broliai ir sesutės, koks padėjimas yra musų brangios tėvynės Lietuvos, kiek kraujo praliejo ir gyvasčių padėjo už Lietuvą, musų motiną, ir jos sosinę Vilnių narsioji Lietuvos kariuomenė, kuri pasiryžo ant žut ar but ginti Lietuvos laisvę. Todel ir mes neatsisakykim nuo aukų ir nuo L.L.P. bonų, pirkim kiek išgalėdami bonų ir aukokim auliams.

Čia paduodame aukautojų vardus, kurie sekančiai aukavo:

M. Baltaduonis	$15.00
J. Zulkis	$15.00
K. Levunaičia	$14.00
A. Jazdauskas	$14.00
J. Bobinas	$13.00
I. Žiužnis	$12.00
P. Dzikas	$12.00
J. Kščenaičia	$12.00
K. Misevičia	$11.00
I. Noreika	$11.00
J. Kuneičia	$11.00
Š. Tuminskienė	$10.00
K. Ramonas	$7.00

Po $5.00: V. Tuminskas, Šimonis, B. Šilkaitis, K. tinskas, A. Zaharaičia, J. Štautas, A. Tolocka.

Po $4.00: J. Petraitis, V. Kanapeckas, J. Aleksiunas.

Po $3.00: J. Tiškiavičia, J. Čiapas, M. Bujanauskas, J. Petrila.

Po $2.00: A. Sveikata, Ad. Sveikata, Mat. Bujanauskas, Ad. Maciauskas, P. Tulocka, A. Dzikas, I. Grigaliunas, V. Bačiliunas, A. Šniuras, K. Petrila, A. Buinevičia, A. Kunevičia, S. Kupčinskas, P. Baltaduonis.

Po $1.00: J. Saldis, J. Griblauskas, J. Paulaitis ($1.50), J. Brazauskas, V. Andriulis, J. Navickas, Pr. Bujanauskas, J. Dzikas, A. Kryžinauskienė, J. Ulickas, M. Paskevičia, P. Klapatauskas, I. Šalinskas, B. Janionis, K. Lukoševičia, P. Mačiulis, J. Kupčinskas, A. Činikas, P. Markevičia, P. Liutkus, St. Skarupskis, V. Aleksiunas, K. Kupčinskas, I. Jurevičia, J. Krikščeliunas, J. Lapaitis, J. Misevičia, J. Ciedronas, L. Strumila, A. Cinikas, S. Dautartas. S. Gritėnas — 25c.

Einant per stubas surinkta aukų $94.75c., 30 d. spalių, 1920 m., laikytame susirinkime surinkta $195.00, išviso—$289.75c.

Po susirinkimo prisirašė dar naujų narių, kurie aukavo po $1.00: J. Dapkevičia, P. Survila, P. Argustas, A. Argustas, A. Buinevičia, P. Kriaučiunas, P. Lukosaičia.

Viso labo Bronxo lietuviai suaukavo $296.75c. Visiems aukavusiems tariame širdingą ačiu.

Nariai — Rinkėjai:
J. Tiškiavičia,
I. Noreika.

SO. MANCHESTER, CONN.

Šiame miestelyje yra apsigyvenęs gana skaitlingas burys lietuvių šeimynų, žiurint į didumą miestelio. Sulyg vietinių nurodymų, yra apie du šimtai šeimynų. Šiame laike, kaip visur, taip ir čionais darbininkai dejuoja delei nedarbo.

Gruodžio 12 d. šių metų, po pietų atsibuvo prakalbos, parengtos Lietuvių Mechanikų Sąryšio 28-tos kuopos. Kalbėjo J. Sagevičius Žmonių klausėsi gana žymus burelis, ir pasekmės buvo geros: parduota devyni šėrai ir, apart to, parodyta daug paveikslų iš industrijos srities.

Svetys.

LAKEPORT, N. H.

Šis-tas apie Lakeportą.

Šis miestelis yra mažas, turintis apie 3,000 gyventojų ir stovi apie vieną mylią atstumo nuo didesnio miestelio Laconia. Tekantis vanduo iš ežero Paugus į ežerą Opechee padalina šį miestelį į dvi dali.

Lietuvių čia randasi tik 4 šeimynos ir apie tuzinas pavienių. Didžiuma jų kalba lenkiškai ir vadina save bajorais.

Darbų čia mažai randasi, o pastaruoju laiku ir tie patis labai sumažėjo. Daugelį darbininkų visai paliuosavo nuo darbo, o kiti dirba po 3, 4 ir 5 dienas savaitėje. H. H. Wood Hosiery Co. (kojinių dirbtuvė) nuo senai jau dirbo po 5 dienas savaitėje, pagaliaus 6 d. gruodžio ir algas numušė visiems darbininkams ant 15 nuošimčio. Nors didžiuma darbininkų priklauso į United - Textile Workers of America uniją, bet jie nieko nesako prieš tokį kompanijos pasielgimą.

Degučių Vargdienis.

Kelionė į Lietuvą ir atgal.

(Tąsa ant 6-to pusl.)

Prieš mane dar stovėjo ilga kelionė, nes reikėjo dasigauti į Dargužių kaimą, Valkininkų valsčių. Kad dasigauti ten, reikėjo gauti pasas nuo bolševikų valdžios, ir pradėjau rupintis tuo reikalu. Vaikščiojau po raštines, kuriose vis nurodė eiti į kitą. Pirmiausia pasakė, kad eičiau ant Katedralny Ploščad No. 2. Ten nuėjus, liepė eiti ant Georgejevsko No. 8, paskui ant Sadovkaja No. 23. Ant galo atėjus į paskutinę vietą, pasakė, kad nėra namie ir, kaip paprastai, pasirodė, kad tų urėdininkų visoje šalyje tą pačią ar kitą dieną vis negali rasti namie. Pradėjau reikalauti, kad man butinai reikia, tik tada prive dė mane prie načalninko, kuriam viską papasakojus pasakė, kad paso jokiu budu negaliu gauti, nors sakiau kad esu vienas iš proletarų ir dirbu Amerikoje aptiekoje.

Nežinojau ką toliau daryti ir sumaniau jieškoti Kapsuko, mislydamas sau, kad mano tautietis visgi manęs neatstums. Pasakiau načalninkui, kad: "Aš turiu pamatyti p. Kapsuką. Jis yra buvęs Amerikoje ir turiu perduoti ja mlinkėjimus nuo pažįstamų." Pasakius apie Kapsuką, načalninkas biskį atsileido ir pradėjo kalbėti apie Ameriką.

(Bus daugiau.)

Iš Vilniaus praeities.

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

Laike karės Lenkijos su Rusija 1654 metais rusų kariuomenė užėmė Vilnių po atkaklių mušių. Nors daugelis gyventojų buvo prasišalinę, vienok apskaitliuojama, jogei užėmimo dienoje žuvo į 25,000 žmonių. Prie to dar prisidėjo ir gaisras, epidemija ir badas. Badas buvęs taip baisus, jogei žmonės ant gatvių mirė ir viens kitą del duonos kąsnelio žudė.

Metuose 1661 Lietuvos etmonas Mykolas Pacas atgal Vilnių nuo Rusijos atėmė.

Vilniaus garsioji Aštraus Bromo koplyčia, pastatyta 1674 metuose del patalpinimo stebuklingo paveiksl Panelės švenčiausios. Stebuklingas paveikslas buvo į šią koplyčią iš šv. Teresės bažnyčios su didžia šventenybe perkeltas.

Pasibaigus Jagėlos dinastijai kaip Lenkijoje, taip ir Lietuvoje buvo betvarkė, nebuvo stiprios valdžios, šeimininkavo daugiau visoki bajorai negu karaliai, per tai tame laike nukentėdavo miestai nuo savitarpinių karių ir vaidų, prieg tam dar prisidėdavo tikėjimiški nesutikimai.

Taip 1682 metais Vilniuje jezuitai mokiniai užpuolė kalvinistų bažnyčias ir namus ardyti ir griauti. Riaušės tęsėsi dvi dieni, per kurias išnaikinta buvo daug turto. Po tų riaušių nors kalvinistai jieškojo tiesos pas karalių, bet mažai ką tuom atsiekė.

Iš priežasties javų neužderėjimo 1710 metuose Vilnių vėl palietė didelis badas, laike kurio išmirė į 34,000 gyventojų. Badas taip buvęs didelis, jogei žmonės valgė šunis, kates ir peles. Teisman buvo atvesti 8 kaimiečiai, kaltinami suvalgyme savo pačių ir vaikų. Paveikslas tos baisios nelaimės randasi nupieštas ant Šv. Petro bažnyčios sienos.

Pirmoje pusėje 18-to šimtmečio Vilnius pergyveno 5 didelius gaisrus 1737, 1741, 1748 ir 1749 metais. Po kiekvieno gaisro Vilnius kuone pražudavo, bet greitai vėl išaugdavo iš pelenų. Vienok tuose gaisruose dingo daug turto ir daug musų liekanų.

Apie gaisrų didumą galima suprasti iš sekančių skaitlinių: 1748 ir 1789 metais sudegė Jagelionių pilis, du Radzvilų palociai, cerkvė Šv. Spąso, evangelikų bažnyčia, Franciškonų vienuolynas, Pijarų bažnyčia ir tt. Apart to 469 geresniųjų muro namų, 15 palocių, 21 svarbiausiųjų prekybos namų.

1788 metais rusų kariuomenė vėl užėmė Vilnių. 1794 metais kilus maištui Lietuvoje ir Lenkijoje gen. Jasinskis Lietuvos vadas paėmė rusų kariuomenę nelaisvėn ir uždarė Šv. Kazimiero bažnyčioje. Netrukus vienok rusų kariuomenė, Knoringo ir Zubovo vedama, atgal atsiėmė miestą ir 14 dienoj gruodžio mėnesio nuo amžių Lietuvos sostapilis tapo Vilniaus rėdybos miestu.

Nuo pat pradžios įkurimo iki šiandieninių laikų Vilniaus miesto likimas visuomet arti rišosi su Lietuvos likimu. Vilnius buvo visuomet centru tikybinio, politinio ir kulturinio Lietuvos gyvenimo. Lietuvos gerovė ir politinė Lietuvos nepriklausomybė rišosi su Vilniaus gerove ir jo poltine padėtimi. Iš tos priežasties ir šiandien Lietuva, kurdama savą valstybę, pasiryžus kovoti už Vilnių iki paskutiniam, nes Vilnius visuomet buvo ir bus musų.

Ragučio Kurėjas.

(Medžiaga imta iš Nėrio, Daukanto ir kitų. — R.K.).

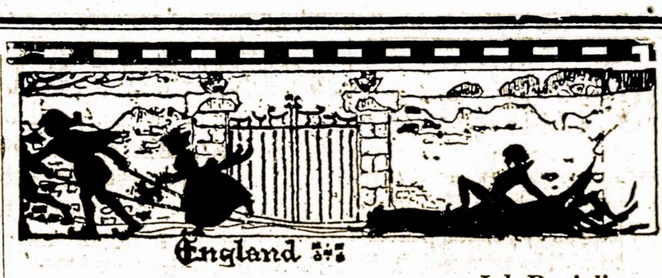

Jul. Baniulis.

Kalėdų Sapnas!

—v—

Iš toli, iš dausų, iš giedros mėlynės
Atskrido angelas baltais sparneliais,
Atsistojo prie krašto mano supynės, —
Apsupo mane palaima-sapneliais.

Mirga eglaitė, žiba šviesios žvakutės,
Veideliai, it rytas auštant, paraudo;
Liepsnoja ugnelės šiltos ir mažutės,
O mano mažos rankelės jas gaudo.

Susirinko burys vaikų ir mergaičių,
Dainuoja linksmą Kalėdų dainelę,
Ir tiesia mažas rankeles prie šakučių,
Ir ima kiekvienas savo dalelę.

Nuraškė eglaitę,—visus brangumynus,
Man nepaliko nei vieno daiktelio!
Jie džiaugias ir čiulpia gardžius saldumynus, —
Vienok nenurovė vilties-sapnelio!...

Su angelais skrido ir mano svajonės,
Lengvaisiais sparneliais lėkė, plasnojo;
Tarsi sniegurėlės, it baltos seselės,
Pukais minkštučiukais sielą apklojo.

(Iš "Ašaros ir Džiaugsmas.")

Tautų Sąjungos nutarimas delei plebiscito.

—v—

Lietuvos Informacijų Biuras jau buvo paskelbęs Tautų Sąjungos Tarybos nutarimą, kursai buvo padarytas spalių 28-tą d. Lietuvių ir Apie tą nutarimą gaunname ir "Eltos" pranešimą.

"Tautų Sąjungos posėdžiai Bruksely pasibaigė spalių 28 d. Liethuvių ir lenkų klausimu Tautų Sąjunga nusprendė, kad ginčijamųjų Lietuvos sričių į rytus nuo 1919 m. gruodžio 8 d. (Curzuno demarkacijos) linijos gyventojai turės patys atsiklausimo (plebiscito) keliu pasisakyti, kur nori priderėti — ar prie Lietuvos ar prie Lenkijos. Tautų Sąjungos Taryba nustatysianti tos teritorijos plotą ir sienas ir žmonių atsiklausimo budus bei laiką, taip kad butų užtikrinta balsavimo laisvė. Tuo tikslu kiekviena kariuomenė tose srityse, vis vien kurios tautos, turėsianti buti nuginkluota, o Tautų Sąjunga įgysianti teisę tuojau pradėti kontroliuoti gelž kelius ir paprastus kelius, vedančius į ginčijamąsias sritis ir jose esančius. Tautų Sąjungos Taryba prašo abiejų suinteresuotųjų pusių duoti per 10 dienų, spalių 28 d. prisidedant, atsakymą ar jos priima Tautų Sąjungos pasiulymą. Tautų Sąjungos Taryba prašo Lietuvių ir Lenkų atstovus tuojau duoti jų vyriausybių vardu formingą pažadą nebekariauti ir dėti visas pastangas taikai palaikyti. Karinės Komisijos nariai tebėsą įgalioti teisingai rišti visus galinčius kilti nesusipratimus.

Reikia pastebėti, kad Curzuno linija eina nuo Vištyčio ežero į kampą rytų ir kampą pietų, palikdama lenkų pusėje Vižainį, Punską ir Seinus, eidama išilgai Galadušio ežero, Holno ežerų, toliau eina pro Beržininkus, palikdama juos lenkams, toliau kiek rytuose pro Želvą, išsilenkdama nedideliu pusračiu rytų link ties Budviečiais, toliau eina Marichos upe ligi Študianskos, iš čia pasuka į rytus ir Idorkos upe pasiekia Nemuno ligi netoli Gardino, kurį palikus musų pusėje, paėjus dar kiek greta Nemuno, pasuka maždaug pietų kryptimi ir eina ligi maž ne pusiaukelio tarp Balstogės ir Vilkoviškio, iš ten pasuka pietų vakarų kampo kryptimi ligi Melnikų, iš ten į Lietuvių Brastą."

LIETUVOS VALDŽIOS ATSINEŠIMAS PRIE PLEBISCITO.

"Eltos" pranešimu iš spalių 4 dienos, musų Užsienių Reikalų Ministeris d-ras Purickis per musų Atstovą Londone pranešė Tautų Sąjungai, kad Lietuvos Vyriausybė principe sutinka su Tautų Sąjungos Tarybos spalių 28 d. pasiulymu, bet iš savo pusės pastebėti, kad plebiscitas turėtų buti daromas taip pat ir Seinuose ir Punske, ir delto prašo Tautų Sąjungą pranešti tiksliau del sumanytojo plebiscito ploto ir budų. Toliau, Lietuvos Vyriausybės nuomone, plebiscito neturėtų buti į šiaurę nuo spalių 7 d. Suvalkuose nustatytos demarkacijos linijos su lenkais, kadangi, nustatydami tą liniją lenkai tuo sutiko, kad plotai į šiaurę nuo jos yra lietuviški, ir kadangi jie iškilmingai pasmerkė sauvalingą ir neteisėtą gen. Želigovskio žygį, jam kalbamą liniją peržengus. Lietuvos vyriausybė kreipia taip pat Sąjungos domesį į tai, kad Lietuvai nesant priapžintai de jure, jos pozicija sumanytame plebiscite butų nepatogi ir silpnesnė, negu Lenkijos.

DELEI GINKLŲ SUSTABDYMO.

Musų Vyriausybė pranešė Tautų Sąjungai į jos pasiulymą sustabdyti ginklus su Lenkų kariuomene, kad ginklų sustabdymas yra įvykdytas visoj linijoje, kur lietuviai susiduria su kariuomene, kurios Lenkija nepaskelbia. Kituose frontuose lietuvių kariuomenė, nepaliaujamai puolama, yra priversta taip pat ginklu gintis. Be to pranešė Tautų Sąjungai apie lenkų aeroplano apšaudymą spalių 31 d. Ukmergės ir apšaudymo aukas.

LENKŲ ATSINEŠIMAS PRIE PLEBISCITO.

Nors Vilniaus plebiscito klausimas dar neišspręstas, lenkai jau pradeda prie jo ruoštis. Miesto valdyba pasiskolino Varšuvoje Vilniaus "finansam pataisyti" didesnę sumą pinigų, kurių avansą — 2 milionų markių jau gavo. Žydų bendruomenės atstovas Segal nuo š. m. 25 d. tapo pašauktas eiti policijos viršininko pavaduotojo pareigas. Šio mėn. 19 d. susidarė Vilniuje "Lenkų Komitetas," kurio nariai yra labiausiai pasižymėję savo šovinizmu. Šio mėn. 23 d. Vilniuje pradėjo eiti naujas Lenkų laikraštis "Gazeta Wilenska," kuris savo programiniame straipsny iškelia obalsį prisijungimo Vilniaus prie Lenkijos per atskirą Steigiamąjį Seimą Vilniuje.

DELEI PALIKIMO SEINŲ LENKAMS.

Kalvarijos miesto apylinkės gyventojai protestuoja prieš lenkų užgrobimą Lietuvos sostinės Vilniaus ir Lietuvos pakraščių, buvusiose Vilniaus ir Suvalkų gubernėse, kur Lenkų arba visai nėra, arba žymi jų mažuma. Lietuvos Vyriausybė visų krašto gyventojų pritariama, kad išvengus kraujo praliejimo, pavedė Tautų Sąjungai spręsti Lietuvos valstybės nuoskaudas, tvirčiausiai tikėdama, kad tik iš Tautų Sąjungos galima lauk ti teisybės. Bet, dėja, atėjo baisiausių žinių, kad Lenkai savo suktybėmis, melu ir šmeižtais Tautų Sąjungos sprendimą pakreipė taip, kad iVlniuje, Lietuvos sostinėje, ir Lietuvos pakraščiuose paskirtas plebiscitas, o grynai lietuviška Suvalkų gubernės dalis nelaimingąja Curzono linija be plebiscito prijungta prie Lenkų valstybės. Taip reikalui stovint, mes Kalvarijos miesto ir plačios apylinkės gyventojai, susirinkę šiandien 1920 metais lapkričio 1 d. Kalvarijos mieste, skaičiuje apie 10,000 žmonių, visomis nuskaustų sirdžių pajėgomis šaukte šaukiame į visą pasaulį, kas išdygo Lietuvos kune ketinam išrauti — jos širdį — Vinių, ir atskirti jos rankas ir kojas — Lietuvos pakraštį. Mes griežčiausiai viso pasaulio akyvaizdoje protestuojame prieš prijun-

gimą prie Lenkų vaistybės grynai Lietuviškos Suvalkų gubernės dalies anapus neteisingiausios Curzono linijos, už kurios tarp kitų lietuvių vietų yra ir Seinų miestas — Lietuvių kulturos židinys, prekybos centras, lietuvių Vyskupo sostinė su dvasine lietuvių seminarija, su dviem gimnazijom ir su kitomis lietuvių kulturos įstaigomis. Mes dar nenustojame vilties, kad Tautų Sąjunga, vietoje patyrusi lenkų melus ir suktybes, visose Suvalkų gubernės vietose, del kurių eina ginčiai su lenkais, paskyrė plebiscitą. Mes turime sulaukti teisybės! Seka tukstančiai parašų.

MUSŲ KALBOS PERSEKIOJIMAS.

Vilniuje prasidėjo griežčiausi persekiojimai Lietuvių kalbos. Viešbučių ir kitų įstaigų tarnai baudžiami ir pašalinami iš vietų vien tik už vartojimą lietuvių kalbos.

SANTIKIAI SU BALTGUDŽIAIS.

Į Kauną atvyko nepaprasta Gudų Tautinės Respublikos misija, susidedanti iš šių asmenų:

1. Vaclau Lastouski, Gudų Tautinės Respublikos Ministeris Pirmininkas,
2. Aleks Cvikevič, Teisingumo Ministeris ir Gudijos atstovas Ukrainoje,
3. Inžinierius Aleks. Kolovinski,
4. Jazep Voronko, buvęs Gudų Riekalų Ministeris, ir
5. Misijos Sekretorius Inž. Ant. Ausianik.

Nepaprastas Misijos tikslas yra pasitarti su Lietuvos Vyriausybe del apskritos abiejų kraštų padėties ir užmegsti artimesnius ryšius tarp dviejų draugingų kaimynių tautų.

PASITARIMAI SU ANGLAIS.

Musų Užsienių Reikalų Ministeris d-ras Purickis š. mėn. 26 d. turėjo ilgą pasikalbėjimą su Anglų Užsienių Reikalų Ministeriu Lordu Curzon'u. Buvo plačiau pasvarstyti įvairųs galimi budai lietuvių — lenkų klausimą nuspręsti. Del plebiscito Vilniuj l. Curzon sutiko, kad tai visai nevykęs budas. Anglai mums labai palankųs ir pasiryžę padėti musų klausimą teisingai ir musų reikalams atsakančiai išrišti. Šiomis dienomis d-ras Purickis turės pasikalbėjimą su Anglų Ministeriu Pirmininku Lloyd George, kuris taip pat mums yra palankus ir labai interesuojasi Lietuvos klausimu.

AMERIKA PRADEDA DUOTI PAGELBOS.

Lapkričio 1 d. grįžo į Kauną iš Varšavos Amerikos Raudonojo Kryžiaus Vyriausias įgaliotinis Pabaltijos valstybėn pulkininkas Ryan. Sužinojęs apie lenkų aeroplanų spalių 31 d. užpuolimą Ukmergės, pulk. Ryan nutarė įtaisyti ten 50 lovų ligoninę nukentėjusiem nuo lenkų žiaurių kovos prie monių. Tuo reikalu jau telegrafuota į Paryžių. Čia nutarimo vykinimas pavestas kapitonui Desameskov ir leitenantui Bridges.

LENKŲ BEGĖDIŠKUMAS

Antras musų belaisvių ešelonas atvyko iš Lenkų belaisvių stovyklos Vadovicuose į Balstogę. Apie 20 karininkų negalėdami pakelti nežmoniško lenkų apsiėjimo, pabėgo iš Balstogės ir pusnuogi, išbadėję atvyko į Kauną. Jie visai apiplėšti, aptaisyti tik senais skarmalais. Nuo Vadovicų ligi Balstogės 7 dienas juos vežė uždarytuose vagonuose, nei karto iš jų neišleidę ir duodami per dieną viso maisto pusę svaro duonos. Balstogėje lenkai sumanė padaryti "karantiną" nors musų Vyriausybė visai to iš jų nereikalavo. Jų "karantinas" — tikra žmonių žudymo įstaiga. Išmaudę karštoje pirty, uždarė veik pusnuogius žmones į vasaros barakus, kur daug tuojau apsirgo plaučių uždegimu. Iš 500 išvažiavusiųjų iš Vodovicų belaisvių arti 100 jau mirę.

DVARŲ NUSAVINIMAS.

Einant Steigiamojo Seimo įstatymais čia prasidėjo kunigaikščio Vasilčikovo dvarų nusavinimas. Visi Tauragės apskrities kunig. Vasilčikovo dvarai su gyvuoju ir negyvuoju inventoriu pareina į Zemės Ukio ir Valstybės Turto Ministerijos įgaliotinio žinią. Pavasarį tie visi dvarai bus parceliuojami ir dalinami kariškiams.

Vyriausios Komisijos Kariškiams žeme aprupinti š. m. spalių 30 dieną nuspręsta paimti Valstybės nuosavybėn kariškiam žeme aprupinti iš pašalinių žemės savininkų, šiuos palivarkus:

1. Trakų apskr., Sumeliškių valsč. iš Juozo Tiškevičiaus įpėdinių Lelivo pal. apie 200 deš. ir Polionijos pal. 100 deš., o viso 300 dešimtinių be sodinto miško, daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

Ir Kaišedorių valsčiuje iš Boleslovo Romerio įpėdinių Kamenkos pal. 100 deš., daugiau ar mažiau, kiek bus rasta matuojant.

2. Biržų apskrity, Budbergio valsčiuje iš Juozo Budbergio, valdančio apie 874 deš. žemės Pačeraukštės 111 pal. 165 deš. ir Aleksandrynės—97 deš., o viso nedaugiau 262 deš.

Lietuvos Informacijų Biuras.

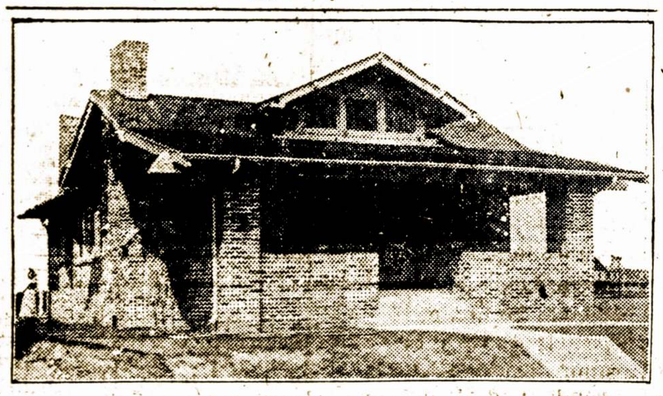

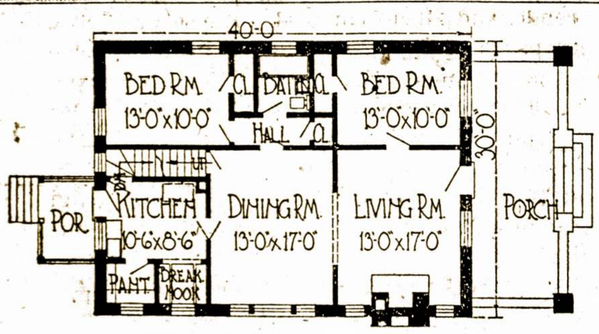

GRAŽUS PLANAS NAMELIUI.

Pagal **Wm. Radford.**

Penkių kambarių, plytų namelis su užtektinai oro, graži įeiga, drutai subudavotas, pryšakinė išeiga (gonkos).

Kada planuoji sau namą, reikia du dalyku apmąstyti, tai yra drutumas ir geras išrodymas, nes visi myli gražų namelį delto, kad namas daugiausia budavojamas tik kartą žmogaus gyvenime. Delei drutumo žmonės visada skiriasi sau plytų namą. Žemiau parodytas yra labai gražus, patogus ir drutas namas. Tinkamas žmogui su šeimyna ir pabudavojimas nedaugiausia kainuoja. Sienos drutos, atlaiko išlaukines permainas ir išvaizda gana graži. Geriau išrodo stovėdamas atokiau nuo šalitakio, duoda progą budavotojui iš konkreto padaryti gražią įeigą, kuri veda tiesiog į pryšakines duris ir iš to eina į užpakalines duris. Graži išeiga pryšakyje yra po stogu ir labai turtingai išrodo. Duoda vietą išėjimo dideliems ir labai patogi vieta vaikams pažaisti. Druti plytų stulpai laiko stogą ir užtvaras nuo jų padaro drutą tvorą išeigos, kas padaro druto budinko išvaizdą. Langai į viršutinį kambarį duoda gerą šviesą ant antrų lubų ir ta kambarį galimą paversti į miegamąjį. Pryšakinės durįs atsidaro tiesiog į gyvenamąjį kambarį 13 pėdų per 14 pėdų, su atdaru kudmentu namo pašildymui. Pryšakinis miegamasi atsidaro iš gyvenamojo kambario 13 pėdų per 10 pėdų didumo, su langu iš pryšakio ir iš šono. Langai miegamajam labai svarbu del sveikatos. Valgomasis kambaris 12 per 17 pėdų, užpakalyje gyvenamojo kambario, kuris susivienija su atdaromis durimis. Šviesa įeina iš šoninio langgo. Kitos durįs eina į užpakalinį miegamąjį ir prieangį, kuris veda į maudynę. Virtuvė labai gražiai sutaisyta ir smagi del gaspadinės, arti valgomojo kambario. Iš virtuvės įėjimas į padėjimo vietą. Namelis labai smagus, drutas, gražus ir ekonomiškas. Nereikalauja daugelio pritaikymų, kurie pabrangina namo budavojimą. Turėdamas tokį sau namelį, nebijai savo išrandavotojo ir linksmai sau gyveni su savo šeimyna. Todel verta kožnam planuoti savo namus.

M. P.

Aš Ona Rajeckiutė pajieškau savo senutės Jievų Želionienę, paeina iš Suvalkų rėdybos, Mariampolės apskričio, Degučių kaimo; po tėvų vardu—Jievą Rajeckiutė iš Vilniaus rėdybos, Širvintų pašto, Gegužinės parapijos, Padegunų kaimo. Meldžiu, kad ji pati arba kas apie ją ką žino atsišauktų sekančiu adresu:

MRS ANNA MAČIENĖ,
101 Harrison Street,
(50—51) Worcester, Mass.

Pajieškau brolių Petro ir Prano Tauruševičių, ir Juozo Ruso, gyvena apie Pittsburgh, Pa. Meldžiu atsišaukti.

Vir. Felčeris Benediktas Tauruševičius, Veikiančioji Armija, No. 3, Lauko paštas, 3-čios baterijos. Lithuania. (50-51)

Reikalinga vyras ar moteris, kuris rinktų sutarimus del gerai žinomo akių specialisto. Darbas yra vaikščioti iš stubos į stubą, tarpe savo draugų — duodu gerą nuošimtį. Yra geras nuolatinis darbas, ir atsimokės gerai tikram žmogui. Reikalinga, kad valėtų kalbėti angliškai nors tiek, kad butų galima suprasti.
Ateikit nedėlioj tarp 10 ir 2 į 838 Slater Building.

TEATRAS.

Rengia 41 kuopa S.L.R.K.A., atsibus 2 **Sausio, 1921, prasidės 7:30 vakare, Pobažnytinėje svetainėje,** Waverly street. Teatras bus gražus kokio dar niekad nebuvo.

KALĖDŲ PARDAVIMAS.

Farma 70 akrų žemės, miškas, 20 akrų ariamos žemės, poras arklių, salki, plugas ir daug kitokių įrankių su budinkais, šienas. Kaina $2,700.

Farma 60 akrų žemės, sodas, miškas, 16 ruimų namas su elektros šviesa, didelė banė, vanduo viduje, 15 minutų eiti iki Millbury ir 20 fabrikų. Skubinkitės pirkti, tik už $4,200, $1,200 įmokėti.

Farma su 2-mis akrais žemės, mieste, vanduo miesto, visokių fruktų, gražus namai. Kaina $1,900.

2 akrai žemės, geri visi budinkai su elektros šviesa, sodnas, miesto vanduo name. Kaina $1,700.

Trijų šeimynų nauji namai. Kaina $8,500.

Dviejų šeimynų namai, su sodnu, puse akro žemės, su garadžium del 5 mašinų, ant Main Street. Kaina $3,500.

Pasiskubinkite kol pigu.
JONAS BUROKAS,
25 Millbury Street,
WORCESTER, MASS.

NUO $50 IKI $100 Į SAVAITĘ.

Nuo $50 iki $100 kiekvienas gali užsidirbti, patyrimo nei mokslo nereikia. Kreipkitės prie musų tapsi biznierium.
STRUPAS COMPANY,
90-92 Ferry Street,
NEWARK, N. J.

VLADAS RUBAŠAUSKAS,
28 Spruce St., Worcester, Mass.
Pentina namus, popieriuoja, pleisteriuoja, darbą knogeriausia padaro. Kam reikia, meldžiu kreiptis pas mane.

PARSIDUODA
NAMAI ——— FARMOS!!!!

PUIKUS INVESTMENTAS!
4 tenementų namas ant Pleasant Street. Elektros šviesa, kieto medžio grindys, maudynės. Kam pinis lotas. Puiki vieta del krautuvių. ŽEMĖ ŠIOJE VIETOJE YRA VERTA DAUGIAU NEGU PRAŠOMA UŽ VISĄ TURTĄ. Įmokėti cash reikia $1,600. Jei turi antrą mortgage ant gero namo bus priimta vieton cash pinigų. Namas turi buti parduotas iki 1 d. sausio—todel pasiskubink.

Farma už $2,000, 15 akrų farma, kuone visa dirbame žemė, 8 kambarių stuba, banė. Kaina greitam pardavimui $2,000, įmokėti $700.
A. BLAŽYS,
15 Millbury St., Worcester, Mass

KALĖDOS.

Jei nori papirkti Kalėdų dovanų, tai papirki gerą britvą. Už gerą dovaną atsimins jumis per ilgus metus. Dabar turime gerų ka-tik perėjusių VOKIŠKŲ BRITVŲ.
M. ZIZAS,
138 Millbury Street,
WORCESTER, MASS.

B. & K. CAPITOL MARKET,
Savininkai:
Bakanauskas ir Kudarauskas
Krautuvė.
Mėsos ir visokių valgomų daiktų.
100 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

VERNON SQUARE LUNCH, & BAKERY CO.
Lietuviška Restauracija, gamina visokius valgius. Kepa duoną visokio gatunko, piragaičius (keksus) pajus, Kalėdom speciliškai.
4 Millbury Street Restauracija, 31 Winter Street, keptuvė, Worcester, aMss.

NATIONAL BOTTLING CO.
Savininkas P. Lozoraitis.
Pabrikas sodės ir visokių tonikų su geriausiom prietaisom.
464 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

WILBEN BOTTLING CORP.
Savininkai:
P. Jaseliunas, J. Bulvičius, B. Podrezas.
Pabrikas visokios sodės, kokios tik kas nori
113 Ward St., Worcester, Mass.

RIALTO LUNCH,
Savininkas **Vincas Svederskis.**
Gamina lietuviškus ir amerikoniškus valgius.
33 Millbury st. Worcester, Mass.

KONCERTAS.

Rengia "Aido" Choras, atsibus **2-tą DIENĄ SAUSIO, prasidės 7:30 val. vakare, ant A. O. H. Hall, Trumbull st., Worcester, Mass.**

C. BOBICK (BOBINAS)
Senniausias čeverykų taisytojas mieste.
21 Vernon St. Worcester, Mass.

ANTANAS BABECKAS,
Čeverykų krautuvė.
Vyrams, moterims, vaikams ir mergaitėms.
35 Grafton St. Worcester, Mass.

ČESNULEVIČIUS ir SČIUKA
Krautuvė
visokios mėsos ir visokių valgomų daiktų.
37 Barclay st. Worcester, Mass.

SIMONAS KALETSKIS,
Krautuvė
Mėsos ir visokių valgomų daiktų
Automobilius parsiduoda.
Senos gyduolė nuo šalčio
67 Lamartine Street, Worcester, Massachusetts.

JURGIS LIKAS
Krautuvė
Mėsos, šviežios ir rukytos ir visokių valgomų daiktų. Speciališkai visko Kalėdom.
18 Harlem St., Worcester, Mass.
Tel. Park 87924.

JUOZAS SLAVICKAS,
Krautuvė
Visokios mėsos ir visokių valgomų daiktų, speciališkai ant Kalėdų.
91 Ward St., Worcester, Mass.

P. Mazgelis ir J. Bačinskas.
Krautuvė.
Visokios mėsos ir visokių valgomų daiktų speciališkai Kalėdoms.
3- Barclay st. Worcester, Mass.
Tel. Park 54029.

PETRAS BUDRYS
iš Kuzavinų.
Užlaiko krautuvę visokios mėsos, daržovių ir visokių valgomų daiktų.
47 Mendon st. Worcester, Mass.

ANTANAS SVIDERSKIS
Lietuvių Restaurantas.
Gamina lietuviškus ir amerikoniškus valgius, Kalėdoms turkių.
52 GRAFTON STREET,
Worcester, Mass.

PIRMOS RUŠIES KRIAUČIAI.

Priimam užsakymus ant moteriškų ir vyriškų drabužių; pataisome ir atnaujiname senus. Taipgi siuvame ir taisome kailinius. Patarnavimas sezoniškas. Darbą gvarantuojame.

JUOZAS KAREVIČIUS CO.
Custom Tailor Co.
30 Ward St., Worcester, Mass.
Užžiurėtojas **J. Gill.**

MYKOLAS BARAUSKAS.

Mykolas Barauskas padėkavoja tiems, kurie duoda jam vežiojimo darbą: veža pelenis, perkrausto ir šiaip kas tik reikia pernešti..

1 Milton Court, Worcesteryj.
(51-52) **Telefonas Park 507.**

NEW IDEAL MARKET.
J. Geidamavičius ir J. Reliškis
Krautuvė.
Visokios mėsos ir visokių valgomų daiktų.
155 Millbury St., Worcesteryje.

IŠRADĖJAI.
Prisiųskite man modelį arba piešinį savo išradimo išegzaminavimui. Įsigygite mano išradimų knygutę vardu: "Patarimai Išradėjams," kurią DOVANAI gausit.
Marcin Labiner
Patentų Advokatas (A. C.)
15 PARK ROW, NEW YORK

Skausmus ir gėlimus nutildo
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
DRAUGAS REIKALE

FARMOS ——— NAMAI
PARSIDUODA
buvo išdalintos laimėjusiems Nobelio dovanos. Taikos dovanas, už 1919 ir 1920 m., gavo Leon Bourgeois ir Woodrow Wilson. Literaturos dovaną laimėjo žinomas norvegų rašytojas Knut Hamsun. Mediicnos dovaną laimėjo profesorius August Krogh.

LIETUVIŠKŲ ROLŲ delei Pleyer Pianos mes padarom ir parduodam "wholesale ir Retail." Taipgi parduodam už "cash" ir ant išmokėjimo, Pianus ir Playerius, gramafonus, vargonėlius ir rašomas mašinėles.
Virš minėtus daiktus pristatome visur, Kreipkitės pas—
JONĄ B. AMBROZAITĮ,
332 So. 2-nd st., Brooklyn, N. Y.

VIKTORAS KIBILDIS,
Krautuvė.
Turim visokios mėsos ir valgomųjų daiktų.
577 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

VIKTORAS BUDA,
Krautuvė.
Parduodam mėsą ir visokius valgomus daiktus.
431 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

PRANCIŠKUS MATUZA,
Iš Varenos.
Užlaiko mėsos ir visokių valgomų daiktų krautuvę.
415 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

VERNON SQUARE MARKET
Savininkai.
A. J. Kiaulėnas ir J. Kairaitis
Krautuvė.
Šviežios ir rukytos mėsos ir visokių valgomų daiktų.
31 Vernon Sq., Worcester, Mass.

Geriausia užeiga pas
J. SAVICKĄ.
Saldaus visokio aiškrimo, sodes saldainiai, fruktai, riešutai orandžiai, cigarai, cigaretai, viskas pilna, nepamirškite ant Kalėdų!
75 Green St. Worcester, Mass

JUOZAS ALYTA,
Krautuvė
Mėsos ir visokių valgomų daiktų, kas tik namuose reikalinga.
697 CAMBRIDGE ST.,
Worcester, Mass.

JONAS GUDAUSKAS,
Krautuvė,
Visokios šviežios ir rykytos mėsos ir kitų valgomų daiktų.
559 CAMBRIDGE ST.,
Worcester, Mass.

JONAS KAŠKONAS,
Krautuvė
Mėsos ir visokių groserinių daiktų.
658 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

STANISLOVAS BELINSKAS,
Karpenderis.
28 Harlem st., Worcester,, Mass.
Tel. Park 87924.
Užsiimu taisymo darbais: tvoras namus, popieriuoju.

City Lunch,
ZIGMAS BUTKEVIČIUS,
Krautuvė
Lietuvių Restauracija, gamina lietuviškus ir amerikoniškus valgius,
581 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

PASITAISYKITE DANTIS PIRM NEGU JIE PANAIKINS JUSŲ SVEIKATĄ.

YRA daugelis žmonių, kurie ima gyduoles del atgavimo sveikatos, kuomet jų tikra nelaimė yra nuo dantų.

DAUGIAU lietuvių ateina pas mane negu pas kokį kitą dantistą Worcesteryj.

Aš padirbu tvirtas auksines viršunes del dantų, kurios laiko amžinai. Aš esu ekspertas. Šimtai lietuvių gali pasakyt, kad aš padarau viską gerai.

ATEIKITE ir duokite išvalyti savo dantis, tas pagelbės sučėdyti juos.

Aš tikrai traukiu dantis be jokio skausmo.

VISAS darbas yra gvarantuotas.

DR. FREDERICK BROWN,
34 FRONT ST.,
(Next to Plaza Theatre) Atdara vakarais.

TRINERIO SIENINIS KALENDORIUS YRA LABAI ORIGINALIS IR INTERESINGAS.

Trinerio sieniniai kalendoriai visada atneša ką nors naujo jusų namuose. Šiemet "Dvasia atbudavojimo" traukia jusų mintis nuo pasaulio karės sugriovimo į atbudavojimo judėjimą visose šakose išdirbystės ir komercijos. Ta idėja yra kaip tik sangiminga su Trinerio Karčiu Vynu, kuris visada pagelbsti atbudavojimui sveikatos. Jeigu jųs kenčiate nuo menko apetito, žarnų užkietėjimo ir kitų pilvo ligų. Aplinkui šitą vidurinį paveikslą yra 15 žemlapių Europinių valstijų, kurios parodo didėles permainas jų rubežių iš priežasties pasaulinės karės, ir naujus rubežius Italijos, Jugoslavijos, Čechoslavijos, Lenkijos, Ukrainos, Lietuvos, Latvijos, Rumunijos, Vokietijos ir tt. Gražybė dailės ir tikro interesingumo nuostebis yra čia suvienytas. Siųskite 15 centų padengimui pašto lėšų, o aplaikysite šitą kalendorių.
Jos. Triner Company, 1333—45 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

SILPNI VYRAI IR MOTERIS.

Tie, kurie nesveiki, silpni, nerviški, negali miegoti,, neturi jokio patroškimo, negali dirbti arba pasilinksminti, vertėtų imti tą stebėtiną gyduolę, vadinamą NUGA-TONE. Nuga-Tone padarys jus stiprius, sveikus ir veiklius. Ji išvaro nuodus iš jusų kuno ir jus jaučiatės kaip kitas žmogus. Nuga-Tone duoda jums gerą apetitą, yra labai gerai del pilvo ligos, negromuliavimo, gazo pilve ir viduriuose, išputimo, surugusio pilvo, vemiančios tulžies, blogo kvapo, pabalusio liežuvio, menkos sveikatos ir kitų joms panašių ligų. Išsikirpkite šitą žinutę, ir nusineškit į aptieką, gaukit bonką Nuga-Tone, imkite per kelias dienas, ir jeigu jus nebusite visiškai užganėdintas, sugrąžinkite kas liko aptiekoriui ir atsiimkite savo pinigus.

Druggist: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 537 So. Dearborn St., Chicago. Absolutely guaranteed. Retail price $1.00.

PRIETVARAS.

Yra didelė bėda kiekvienoje sunkioje ligoje, gimdantis dvasiška sloginimą, susierzinimą nerviškumą, akių silpnumą, atminties nustojimo, ir tt. Sulaikykite jį su abelnais nurodymais **"LIEPILKOS"**, garsaus vidurių specialisto gyduolių nuo kroniško vidurių užkietėjimo ir nuo to paeinančių ligų, kaip tai: —Nuo liguisto galvos skaudėjimo, nuo visokių šleikštumų, nuo apetito nustojimo, nuo liežuvio apdengimo pleve, nuo atsiduodančio blogo kvapo, nuo vidurių nemalimo ir nuo aitrumo.

Stebėtinos vidurių valitojos, kurios veikia be skausmo. Tos gyduolės veria savyje puikiausius vaistus, kokius tik pinigai ir gabumas gali pagaminti. Siuo čiama by kur aplaikius dolerį. Pinigai gražinami,, jei neužganėdintas. Antrašas:

LITHUANIAN PHARMACAL COMPANY.
P.O. Box 1200, Waterbury Conn.
(49—52)

VIETOS ŽINIOS

SVEČIO IŠ LIETUVOS PRAKALBOS.

Pereitą nedėldienį, 19 d. gąruodžio, 2 val. po pietų, Rialto teatre, įvyko A.L.T. Sandaros 16 kp. surengtos prakalbos; kalbėjo svečias iš Lietuvos — Dr. Danielius Alseika, Lietuvos Valstiečių Sąjungos įgaliotinis ir Akcinės "Varpo" Bendrovės generalis įgaliotinis.

Pirmuoju atvėju Dr. Alseika kalbėjo bei aiškino apie Lietuvos kovas su musų tėvynės okupantais, butent, —bermontininkais, bolševikais ir lenkais. Paskutinėj Lietuvos okupacijoj labai žymią rolę lošią Lietuvos dvarininkai, kurie visais budais remia lenkų imperialistų siekimus.

Kaip lietuviams buvo įkirėjęs lenkų valdymas Vilniuje ir jo apylinkėse, tą parodo tas faktas, jog lietuvių inteligenitja priėmė atėjusius bolševikus su džiaugsmu by tik pasiliuosuoti nuo lenkų žmogžudžių.

Aiškindamas apie lenkų melus, leidžiamus del Vilniaus gyventojų, Dr. Alseika išrodinėjo, jog Vilniuj buvo ne tik žymus lietuvių gyventojų skaičius, bet taipjau ir įvairių lietuviškų įstaigų, apie ką gali liudyti ne vien tik patįs lietuviai, bet ir svetimtaučiai, kuriems teko Vilnių aplankyti.

Pastaruoju rusų-lenkų karo metu, kuomet lenkai buvo varomi laukan iš Vilniaus, jie darė viską, kad tik lietuvių kariuomenė neįeitų pirmaiu į Vilnių negu bolševikų kariuomenė, nes jei lietuvių kariuomenė butų pirma įėjusi į savo sostinę, tai, politiniu žvilgsniu, Vilniaus klausimas ant visados butų buvęs išrištas. Kad prie to neprileisti, lenkų karinė vyriausybė sutraukė prieš lietuvius daug stipresnę kariuomenę, negu prieš bolševikus. Įėjusią į Vilnių lietuvių kariuomenę su dideliu džiaugsmu priėmė žydai, baltgudžiai ir kiti to miesto gyventojai, išskyrus lenkus ir sulenkėjusius elementus. Visi Vilniaus žmonės, išskyrus aklus lenkų imperialistų politikos sekėjus, buvo labai užganėdinti Lietuvos valdžia ir nauja tvarka.

Visą lietuvių tvarką ir darbą suardė lenkai dvarininkai. Judošiška lenkų politika — Pilsudskio planai, tapo įvykdinti kaip tik tuo laiku, kuomet Suvalkuose lietuviai su lenkais vedė derybas delei mušių paliaubų ir demarkacijos linijos. Želigowskio armijos didžiumą karininkų (oficierių) sudaro Lietuvos dvarininkai.

Gen. Želigowskio kariuomenėje dabar yra apie 3—4 tukstančiai lietuvių, kurie buvo priversti stoti į ją delei kelių priežasčių: baimės, stokos maisto ir kt.

Kada tik lenkų kariuomenė užėmė kokį nors miestą ar miestelį, tuojaus ten prasidėjo plėšimai, kurie buvo daromi su lenkų kariuomenės vyriausybės žinia. Tas buvo daroma ir Vilniuje, kur žydai, kad apsiginti nuo lenkų plėšikų, sugalvojo sekamą sekmingą budą. Kaip tik pajunta, kad į kokius namus yra įsilaužę lenkų kareiviai plėšimo tikslu, to namo gyventojai atsidaro langus, iškiša galvas ir pradeda rėkti: "Ui! gevalt!" Tai atkartojama visoj gatvėj ir išsigandę plėšikai pabėga. Sako, tai geras budas apsigynimui nuo lenkų plėšikų.

Antrą kartą lenkams Vilnių užėmus, jau nebuvo tiek daug plėšimų, kaip pirmą kartą, nes ten buvo pasilikusios svetimų šalių misijos.

Gen. Želigowskis yra tik Pilsudskio, Lietuvos dvarininkų, įrankis. Pilsudskio tikslu buvo užimti Lietuvą ir prijungti ją prie Lenkijos. Vienam lenkų susirinkime buvo paklausta Pilsudskio, ką jis darys su lietuvių inteligentija nuvertus Kauno valdžią ir užėmus visą Lietuvą? Pilsudskis atsakė, jog lietuvių inteligentus iškarsim, sukišim į kalėjimus, o liaudis bus musų.

Sudarius Lietuvos Gynimo Komitetą pasirodė, kas remia Lietuvą ir jos nepriklausomybę. Į tą komitetą įėjo Steigiamojo Seimo nariai-atstovai lietuviai, žydai ir vienas vokietis, išskyrus lenkus, kurie turi St. Seime tris savo atstovus.

Ačiu dideliam lietuvių tautos pasiryžimui ginti savo šalį ir laisvę, — geriau žuti, negu pasiduoti lenkams, Želigowskio štabas pradėjo abejoti apie savo žygių sekmingumą ir tolesnį ėjimą į Lietuvą.

Vilnius lietuviams yra reikalingas ne vien tik del to, kad tai yra istorinis Lietuvos miestas, kad ten yra Gedimino kalnas, kad ten yra Vytauto grabas. To maža. Vilnius lietuviams reikalingas del to, kad ten prasidėjo lietuvių tautos laisvės judėjimas, kad ten galima sukoncentruoti lietuvių pramonę ir prekybą, įkurti Lietuvos aukštąją mokyklą —universitetą; Vilniuj yra tinkamų namų Lietuvos valdžios įvairiems departamentams. Vilnius lietuviams yra reikalingas valstybiniu, industriniu, komerciniu ir kulturiniu žvilgsniais.

Kuomet Vilniuj buvo sušauktas valstiečių suvažiavimas, tai į jį atvyko daug suvalstiečių, kurie nesupranta ir nemoka nei žodžio lietuviškai (jie kalba lenkų arba gudų kalbomis), tačiaus jie pareiškė, kad jie stovi už Lietuvą. Tegul sudaro tinkamas plebiscito sąlygas, tad Lietuva laimės be jokios abejonės. Didesnę pusę Vilniaus gub. žemės valdo dvarininkai, kurie geidžia, kad Lietuva butų sujungta su Lenkija.

Ragindamas Amerikos lietuvius remti Vilniaus atvadavimą, Dr. Alseika užbaigė pirmąją savo kalbos dalį.

Susirinkimo vedėjas V. M. Čekanauskas perskaitė Dr. Alseikos pagamintą protesto rezoliuciją prieš Vilniaus ir visų Lietuvos rytų užgrobimą ir prieš plebiscitą. Rezoliucija, kurios tekstą čia paduodu, tapo priimta vienu balsu.

Protesto Rezoliucija.

Mes Amerikos lietuviai, skaičiuje 2,000 žmonių, masiniame susirinkime, 19 d. gruodžio mėn., 1920 m., Rialto salėj, 5 Millbury st., Worcester, Mass.,

1-mas—Išnešame griežtą protestą prieš lenkų dvarininkų ir Lenkijos valdžios agentų Želigowskio užgrobimą musų sostapilės Vilniaus ir visos rytinės dalies Lietuvos;

2-ras—Reikalaujame, kad Želigowskis su savo sėbrais ir musų lenkais dvarininkais kuogreičiausia iš Vilniaus ir visos rytinės dalies Lietuvos išsineštų;

3-čias—Nesutinkame ant jokio plebiscito Vilniuj bei visoj Vilniaus žemėj.

(a) Remsime kiek tik galėsime Lietuvos Steigiamąjį Seimą, jo pastatytą valdžią, Gynimo Komitetą, šaulius ir visas Lietuvos organizacijas, kurios veda kuosmarkiausią kovą su lenkais dvarininkais bei Lenkijos valdžios agentais.

(b) Siunčiame širdingiausią užuojautą musų broliam, kurie pasilikę po Želigovskio jungu vargsta ir kenčia nežmoniškus persekiojimus.

(c) Giliai esame įsitikinę, kad greitai išmuš valanda ų pasiliuosavimo iš-po Želigowskio sunkaus jungo.

Renkama aukos apšvietos, agitacijos ir Vilniaus atvadavimo reikalams. Aukų surinkta $254.57.

Antru atvėju Dr. Alseika kalbėjo apie bendrą Lietuvos politiką. Tikrasis Lietuvos valstybės kurimas pradėjo, sako Dr. Alseika, kuomet susidarė Sleževičiaus kabinetas ir susiorganizavo Lietuvos armija.

Trumpai paaiškinęs apie rinkimus į Steigiamąjį Seimą, prieš rinkimus varomą srovių bei partijų agitaciją, kalbėtojas pareiškė, jog Steigiamąjį Seimą išrinko patįs Lietuvos darbo žmonės. Kas už ką norėjo, už tą ir balsavo.

Paaiškinęs apie St. Seimo sudėtį, kalbėtojas pasakė, jog St. Seimas yra rankose vidurinių žmonių, kurie nekrypsta perdaug nei į kairę nei į dešinę.

Visos amerikiečių lietuvių siunčiamos per Lietuvos Misiją aukos eina Gynimo Komitetui, kuris jas skirsto, tai Šauliams, tai Geležiniui Vilkui, tai Lietuvos kariuomenei. Šauliai Lietuvoj neina policijos pareigų, kaip tarp amerikiečių lietuvių yra kalbama, bet gina Lietuvą nuo užpuolikų.

Iš lenkų pusės Lietuvai jau pavojaus nėra. Tik reikia atgauti Vilnių ir Lietuvos gyventojai galės visas savo jiegas pašvęsti pramonės, prekybos ir kulturos plėtojimo darbui. Ir dabar jau kaikuriose Lietuvos dalyse yra įvesta elektra, telegrafas, telefonas ir nutiesti gelžkeliai. Tą padarė vokiečiai, kurie manė Lietuvoje pasilikti.

Lietuvos pinigas — auksinas — yra paremtas ant Vokietijos markės. Lietuva išleis savo pinigus tik tuomet, kuomet valstybė galutinai sustiprės. Kol to dar nėra, nepraktiška leisti savo pinigų. Pavyzdžiui, Latvija išleido savo pinigus skubotai ir pavadino juos rubliais. Dabar Latvijos pinigai yra taip pigus, jog už latvių penkius rublius teduoda tik 1 auksiną. Lenkų pinigai yra dar pigesni.

Ačiu Anglijai, Rusija nebekels kojos į Lietuvą, nes rusams svarbu yra turėti prekybos santykių su anglais, kurie remia Lietuvos valstybę ir reiškia jai simpatijos.

Vokiečių savanorių Lietuva nepriėmė, bet grąžino juos atgal.

Baigdamas savo kalbą Dr. Alseika patarė amerikiečiams lietuviams grįžti į Lietuvą ir su savo kapitalais prisidėti prie kėlimo Lietuvos pramonės, prekybos ir abelnos kulturos.

Ant galo buvo paduota keletas paklausimų, ant kurių kalbėtojas atsakė ir išrišo paklausėjų klausimus.

Dr. Alseikos prakalbos pasiklausytų buvo prisirinkęs pilnas Rialto Teatras ir, kiek teko patirti, visi buvo patenkinti.

"A. L." Reporteris.

D-RO D. ALSEIKOS PRIĖMIMAS.

19-tą d. gruod., nedėlioje, 8-tą val. vak. Warren Hotelyje, buvo parengta draugiška vakarienė priėmimui gerb. D-ro D. Alseikos. Vakarienę parengė vietos A.L.T. Sandaros 16-ta kuopa, kuri buvo labai įspudinga; dalyvavo gražus burelis vietos lietuvių veikėjų-inteligentų ir šiaip jau žmonių prigulinčių bei įdomaujančių apsilankymu gerb. D-ro D. Alseikos, kuris vos tik atvyko iš Lietuvos, tiesiai iš Vilniaus.

Laike vakarienės buvo gražus programėlis, susidedantis iš muzikos, dainų ir šokių. Programe dalyvavo žymus vietos solistai, kaip va: p-lė I. Avietėnaitė, P. Steponkus ir P. Skrickis; solistams pianu akompanavo p-lės J. Rauktytė ir Tilė Ališauskaitė. Šale dainų ir muzikos p-lė Pranckevičiutė pašoko porą ispaniškų šokių.

Pertraukoje programo kalbėjo gerb. svečias, D-ras D. Alseika. Gerb. D-ras Alseika savo kalboje pareiškė, kad Lietuva jau yra gyva ir ji niekados nežus. Taipgi papasakojo daug įdomių dalykų apie Lietuvos gynimosi organizacijas: Šaulius ir Geležinį Vilką. Ypač susirinkusius svečius nustebino, Geležinį Vilką ir kitur; kupasakojo, kad pačiame kritiškame momente, kuomet jau rodėsi, kad Lietuva neišsilaikys nuo lenkų spaudimo, buvo manyta, kad žmonės prieis prie desparacijos ir bus likviduotas valstybinis darbas, atsitiko kaip tik priešingai, — Lietuvos žmonės dar daugiau parodė save pasiaukaudami, stojo į Geležinį Vilką ir kitur kurie negalėjo imtis už ginklo, atidavė viską, ką turėjo — turtus, brangius akmenis, auksinius daiktus, — Gynimo Komitetui. Taipgi gerb. D-ras Alseika išrodė, kad nors Lietuvoje partijos yra griežtai nusistatę vieną prieš kitą, vienok šalies gynimo reikale dirba išvien. Taigi ragino ir amerikiečius lietuvius, kad vienybėje dirbtų, ypač šiame kritiškame padėjime musų sostapilės Vilniaus. Taipgi ragino visus, kad organizuotų kapitalą Vilniaus atvadavimui.

Visi svečiai buvo patenkinti D-ro Alseikos kalba ir suteiktomis žiniomis. Buvo paduota klausimai, ant kurių D-ras Alseika maloniai atsakinėjo.

D-ro D. Alseikos priėmimo vakarienėje dalyvavo šie žymus lietuviai veikėjai ir biznieriai: D-ras J. Jonikaitis, "A. L." Redaktorius J. Baniulis, pp. Paltanavičiai, pp. Purvinskai, Černiai, Pranckevičiai, Ališauskai, P. A. Dėdynas ir šiaip jau žymus vietos lietuviai.

Taip laikas greit praėjo, ir svečiai su gerais įspudžiais linksmi išsiskirstė.

Gerb. D-ras D. Alseika mano aplankyti visas didesnes Amerikos lietuvių kolonijas su prakalbomis. Mes Worcesteriečiai linkime geriausių pasisekimų D-rui D. Alseikai atsiekti savo misijos tikslą.

V. M. Č.

AUŠRELIEČIŲ DOMEI!

L.D.D. Drg. "Aušrelės" metinis susirinkimas įvyks 30-tą dieną gruodžio, 1920 m. Visi nariai malonėkite butinai pributi į susirinkimą, nes bus renkama nauja draugijos valdyba ir šiaip jau bus svarbių dalykų aptarti.

Drg. Pirm. **V. M. Č.**

PRANEŠIMAS.

Draugijos Lietuvai Šelpti metinis susirinkimas atsibus 27 d. gruodžio, 8 val. vakare, L. U. Kliubo kambariuose, 96 Green St. Visi draugijų atstovai ir pavieniai nariai privalo atsilankyti, nes bus rinkimas naujos valdybos 1921 metams.

Fin. Raštin.
Jonas Endzelis.

PASKIRK KALĖDOMS DOVANŲ.

Visur ir visi skiria savo pažįstamiems ir draugams dovanų laike Kalėdų švenčių. Worcesteriečių pareiga šiemet paskirti nors mažą dovaną įsteigimui knygyno, kuriuo galėtų naudotis visi vietos lietuviai. Paskirtas tam reikalui dovanas galite perduoti S.L.A. 57 kp. komitetui arba knygyno komisijai. Nepamirškite to prakilnaus darbo.

Kom. Narys.

VIETOS POLICIJA DARBUOJASI.

Kaip kituose didmiesčiuose ir didesniuose miestuose, taip ir Worcesteryj paskutiniu laiku atsirado daug vagių ir plėšikų, kurie užpuldinėja žmonės ir apiplėšia juos. Vietos policija, kuri deda visas pastangas, kad sustabdyti vagių ir plėšikų darbuotę, jau suareštavo keletą asmenų, kurie tapo sugauti prie "darbo" ir nugabeno juos į kalėjimą.

20 d. gruodžio dar du vyrai tapo suareštuoti, kurie, kaip spėjama, priklauso prie veikiančios Blackston klonyj vagilių šaikos, vagiančios iš audinyčių audinius.

ŽODYNĖLIS
GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ.
Turėdamas kišeninį žodynėlį, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį būdą, be kito pagelbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyt. Kaina tik 60c. Galima gauti pas
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury St. Worcester, Mass.

VINCAS ČENSNA ir J. KIELA, vežiotojai.
Kraustom žmones arti ir toli vežam ledus ir vežiojam kastikam reikia. Patarnaujam vestuvėm ir krikštynom. Turime arklius ir automobilius. Visada gatavi patarnauti už žemą užmokestį.
441 MILLBURY ST.,
Tel. Park 3563 W.
Worcester, Mass.

Kalėdoms ir Naujiems Metams orderiai greitai pristatomi. Labai įvairus ir gražus rinkinys dėžučių saldainių.
Linksmų Kalėdų ir Naujų Metų!
A. P. Dėdynas,
85 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

KRIAUČIŲ ŠAPA
Savininkai:
Pr. Zenkus ir Ignas Lozoravičius
Siuva visokias drapanas, taiso ir prosina.
12½ MILLBURYY STREET
Worcester, Mass.

J. BALTROMAITIS, Kriaučius.
Linkiu linksmų Kalėdų visiems savo kostumieriams, seniems ir busintiems.
23 MILLBURY STREET,
Worcester, Mass.

MADAMĖ LASKEY.
Ji apsako **Ateiti, Praeiti** ir **Dabarti**—teisingai. Kalba lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai. Duoda geriausius patarimus visokiuose reikaluose: meilėje, verteivystėje, ginčuose ir taipgi nueina į namus ant pareikalavimo.
Taipgi praneša savo draugam kad jos užsiėmimo vietą likos atidaryta toj pačioj, ką pirmiau buvo prieš apsirgimą.
MADAMĖ LASKEY,
87 Pleasant St. ant viršaus
Tel. Cedar 260

LIETUVIŠKA VIENINTĖLĖ ATSAKOMA AGENTURA.
Daugelis dabar pradėjo agentauti, bet nežino, kad agentauti tai reikia valdžios tiesos turėti, reikia kaucijos, reikia laisnių valstijos.
Mes turime viską ir tik pas mus verta visiems kreiptis su šifkartėms ir pinigų siuntimu.
M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street,
Worcester, Mass.

MOKYKLA ARMONIKŲ GRAJIMO.
Ir visokių striuninių instrumentų, bandžio, gitarų, džidų ir balalaikų.
Armoniką grajiti išmokina į 24 valandas, 3 polkas, 1 valcių ir 1 kadrilių.
OTTO TULOW,
15 Millbury st. Worcester, Mass
Pirk pas mus armoniką, busi muzikantas trumpu laiku.
M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury st. Worcester, Mass.

WORCESTERIO
Penkių Centų BANKĄ.
316 MAIN STREET
TURTAS — $20,000,000
Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.
Bankos valandos:
Kasdieną nuo 9 ryte iki 3 po pietų.
Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. po pietų.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

DR. TESSMER, Dentistas.
Saugus dantų taisytojas už prieinamą kainą.
306 Main St. Worcesteryj.
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 vakare. Nedėlioms nuo 10 iki 12 val.

Tel. Park 7761.
Dr. F. Matulaitis
17 Millbury St. Worcestery
Ofiso valandos:
1 to 3 P.M. 7 to 8 P.M.
Nedėliomis nuo 1—3 P.M.

DR. J. JONIKAITIS,
175 Green St., Worcesteryj
Office Hours:
9 to 11 A.M. 1 to 3 P.M.
7 to 9 P.M.
Telephone Cedar 2404.

PRANAS LEVERIS.
Dailydė-staliorius.
Užima kontraktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taipgi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkit kreiptis pas mane, po numeriu—
15 MILLBURY ST.,
Telefonas 8177.
Worcester, Mass.

ANTANAS J. MILLER,
Lietuvis Advokatas.
406 Slater Bldg. Worcester, Mass.

KNYGA KIEKVIENAM REIKALINGA,
KAINA 50c.
Siunčiame po apšvarymui tikrai 10c. Rašykite, reikalaudami knygos su pridėjimu 10c. pas:
UNIVERSAL SALES CO.
346 E. 53 St., New York, N. Y.

LIETUVIŠKA DUONA geriausia visame mieste. Gera duona duoda žmogui gerą sveikatą, sveikata geriausias turtas. Visi pirkite nuo:
LITHUANIAN R. R. CO.,
40 LAMARTINE STREET
Worcester, Mass.

Severos Gyduolės užlaiko šeimynos sveikatą.
Tyliai kenčiančios.
Daugelis moterų ir jaunų merginų kenčia tyliai visokias negales ingimtas savo lyčiai. Tokios negalės paprastai apsireiškia skausmais strėnose, šonuose, klubuose, šlaunyse ir žemutinėje pilvo dalyje, dažnais galvos skaudėjimais; jas meta karštin ir šaltin.
SEVERA'S Regulator
(Severos Reguliatorius) yra tikras vaistas nuo tokių ligų, sutaisantis nereguliarumus, nuo kuriu moterys ir merginos serga. Per ilgus metus jis buvo geriausia dovana ir nešė kuogeriausias pasekmes. Gauk jį pas savo aptiekininką. Žiurėk, kad butų "Severos". Kaina $1.25 ir 6c mokesčių.
W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA